

Karan 1

Ala ka dununya dan cogo min na
Genèse 1:1-2:3

ALA TA KUMA

Fɔɔɔɔɔ, Ala ka sankolo ni dugukolo dan.

Dugukolo tun ma laben fɔɔ;

a lakolonba tun lo.

Ji dunba le tun be yi;

a yɔɔ be tun ye dibi le ye.

Ala Nin birinin tun be ji kunna. (1:1-2)

Ala ko: "Keneyeelen ka bɔ." Keneyeelen bɔra.

Ala ka keneyeelen ye ko a ka nyi.

Ala ka keneyeelen ni dibi faran ka bɔ nyɔɔɔ na; ka ke danna danna.

A ka keneyeelen wele ko Tere, ka dibi wele ko Su.

Ayiwa su kora ka o dugu gbɛ;

O kera lon fɔɔ ye. (1:3-5)

Ala ye furance ke jiw cɛma,

ka jiw taran fla ye ka o bɔ nyɔɔɔ na.

Ji minw be san fe, ani ji minw be dugu ma,

a ka olugu faran ka o bɔ nyɔɔɔ na,

ka furance ke o cɛma.

Ala ka o furance wele ko Sankolo.

O kera lon flanan ye. (1:6-8)

O kɔ, Ala ko tuun ko: "Ji minw be sankolo jukɔɔ,
o be nyɔɔɔ ben yɔɔ kelen na."

Ala k'a fɔ cogo min, a kera ten.

Ala ka o yɔɔ jalan wele ko Dugukolo;

ji be lajenna yɔɔ min na,

a ka o wele Kɔɔji.

Ayiwa, Ala ko tuun ko binw ye falen dugukolo kan,

ka o kisew ke o ra; ko yiri dentaw fana ye wuri,

ka den ka kanya ni o suguyaw ye,

kisew be ke minw denw na, walama kolo.

Ala k'a fɔ cogo min, a kera ten.

Ala k'a ye ko o ka nyi.

O kera lon sabanan ye. (1:9-13)

Ala ko tuun ko fen minw be yeelen bɔ, olugu ye ke sankolo ra.

Ala ka o lalaga,

ka tere ni su faranfasiya ka o bɔ nyɔɔɔ na.

O ye ke tagamasiyen ye

ka wagatiw yira

ka lonw yira ani ka sanw yira.

Ala ka yeelenbɔnan belebele fla ke.

O be ra belebeleba, a ka o sigi terefewagati kunna;

ka fitini sigi sufe wagati kunna.
 A ka lolow fana ke.
 Ala ka o fenw bla sankolo ra, janko o ye yeelen bo dugukolo kan,
 janko o ye kene ni dibi faran ka bo nyogon na.
 Ala ka o ye ko o ka nyi.
 O kera lon naaninan ye. (1:14-19)

Ala ka dununya ni kogji fle.
 Ayiwa Ala ko tuun ko: "Fennyanaman dow ye ke jiw ra, ka caya.
 Konow fana ye wuri san ni dugu ce."
 Ala ka jerge baw dan, ani jirafen nyanaman tow bee;
 O fenw bee kera ji ra caman, ka kanya ni o suguyaw ye.
 Ala ka konow fana dan, ka kanya ni o suguyaw ye.
 A k'a ye ko o ka nyi.
 Ala nemarka o ye, ko o ye woro, ka caya ka kogjiw fa.
 A ko konow fana ye caya dugukolo kan. O kera lon loorunan ye. (1:20-23)

Ala ko tuun ko fennyanamanw ye ke dugukolo kan ka kanya ni o suguyaw ye:
 beganw, ani kongosogow, ani fen minw be fofo, o bee ni o suguya.
 Ala k'a fo cogo min, a kera ten.
 Ala ka kongosogow bee dan, o bee ni o suguya,
 ka beganw dan, o bee ni o suguya,
 ani fen minw be fofo, o bee ni o suguya.
 Ala k'a ye ko o ka nyi. (1:24-25)

O bee ko, Ala ko: "Ayiwa, sisan, an ka mogon dan
 ka kanya ni an yere cogo ye,
 a ye bo an fe, janko a ye ke jerge bee kunna,
 ka ke konow kunna, ka ke beganw ni kongosogow kunna,
 ka sigi dununya bee kunna,
 ani fennyanaman minw bee be dugukolo kan." (1:26)

Ala ka mogon dan ka kanya ni a yere cogo ye,
 a k'a dan ka kanya ni ale Ala yere cogo ye
 A ka o dan ce ani muso.
 Ala nemarka o ye; a ko: "Aw ye denw caman soru, ka caya ka dugukolo
 yoru bee fa, ka aw fanga sigi dugukolo kan, ka ke jerge bee kunna, ani konow, ani
 fennyanaman o fennyanaman be dugukolo kan." (1:27-28)

Ala tun ka fen o fen ke, a ka o bee fle ka ye ko o bee ka nyi kosebe. (1:31)

Ayiwa sankolo ni dugukolo ni o konofenw bee danna ka ban o cogo le ra.
 Ala banna a ta baara bee ra minke,
 a nenekirira a tere wolonflanan lon.
 Ala ka tere wolonflanan bonya,
 k'a bo dan na lon tow ra;
 sabu o lon le ra,
 a nenekirira a ta baara bee ra. (2:1-3)

ALA TA KUMA

Nyininkaliw:

- Ala ka mun ni mun dan? (Ala ka sankolo, dugukolo, tere, lolow, jεgεw, kɔnɔw, bεganw, mɔgɔw... fεnw bεε dan.)
- Ko Ala ka dugukolo ni a kɔnɔnɔfεnw bεε dan, o bε an karan mun le ra Ala ta cogoya ra? (O bε an karan ko Ala ye Sebεεtigi ye. Ala ye kanuyatigi ye.)
- Ala k'a ye ko a ta danfεnw o ka nyi wa?) (}nhɔn.)
- Mun na Ala ka fεn nyuman dan ka di mɔgɔw ma? (Mɔgɔ kow ka di Ala ye. Ala ye kanuyatigi ye, hinεtigi lo ani nεεmatigi.)
- Jɔn tun bε yi ka sɔrɔ ni dununya tun ma dan? (Ala tun bε yi ka sɔrɔ ni dununya tun ma dan.)
- Ko Ala tun bε yi ka sɔrɔ ni dununya tun ma dan o, o bε an karan mun le ra Ala ta cogoya ra? (O bε an karan k'a yira an na ko damina tε Ala ra.)
- Ala Nin tun bε lamagara jiw kunna wa? (}nhɔn.)
- Ko Ala Nin tun bε lamagara jiw kunna, o bε an karan mun le ra Ala ta cogoya ra? (O bε an karan ko Ala ye Nin ye.)
- Ala ka mɔgɔw dan jɔn ta cogoya ra? (Ala ka cε ni muso dan ka kε Ala yεrε cogo ye.)
- Adamadenw ka kan ka sigi fεnnyanaman o fεnnyanaman bεε kunna minw bε dugukolo kan wa?) (}nhɔn.)
- Jɔn bε sigi adamadenw kunna? (Ala.)
- Cε ni muso k'a lɔn ko o bεna sigi bεganw kunna cogo di? (Ala k'a fɔ o ye.)
- Ko Ala k'a fɔ o ye k'o bεna sigi bεganw kunna, o bε an karan mun le ra Ala yεrε ta cogoya ra? (O bε Ala ta sebgaya yira an na. O bε an karan ko Ala bε kuma ni adamadenw ye.)

Karan 2

Ala ka mɔ̀gɔ dan cogo min na
Genèse 1:27 - 2:25; 3:20

ALA TA KUMA

Ayiwa wagati min Matigi Ala ka danni ke,
Sankolo ni dugukolo danna nin cogo le ra.
Ala ka sankolo ni dugukolo dan tuma min na,
kongoyiri si tun te dugukolo kan fɔ̀lɔ̀,
bin si fana tun ma falen fɔ̀lɔ̀;
sabu Matigi Ala tun ma sanji ben dugukolo kan fɔ̀lɔ̀,
ani mɔ̀gɔ si fana tun te yi fɔ̀lɔ̀ ka dugukolo senɛ.
Bugun dɔ le tun be bɔ dugukolo ra ka ke ji ye
ka dugukolo yɔ̀rɔ̀ bɛɛ sɔ̀n. (2:4-6)

Ala ko: "Ayiwa, sisan, an ka mɔ̀gɔ dan
ka kanya ni an yere cogo ye." (1:26)
Matigi Ala ka dugukolo bɔ̀gɔ ta ka mɔ̀gɔ lalaga ni a ye.
O kɔ, a ka nyanamanya nenekiri fiye ni a dafɔ̀nyɔ ye
k'a don mɔ̀gɔ nunwo fe; mɔ̀gɔ k'a ke mɔ̀gɔ nyanaman ye. (2:7)

O kɔ Matigi Ala ka yiritu nyuman dɔ ke Edeni jamana ra,
terebɔ̀yanfan fe, ka mɔ̀gɔ bla o kɔ̀nɔ̀.
Matigi Ala ka yiri suguya bɛɛ falen dugukolo kan;
yiri cenyumaw, minw den ka di;
a ka nyanamanya yiri bla yiritu cemance ra,
ani yiri min b'a to mɔ̀gɔ be konyuman ni kojugu lɔ̀n
k'a bɔ nyɔ̀gɔ̀n na. (2:8-9)

Ayiwa Matigi Ala ka mɔ̀gɔ bla Edeni yiritu nyuman kɔ̀nɔ̀,
ko a ye a senɛ, ka a kɔ̀rɔ̀si.
Ala ka nin kuma fɔ̀ mɔ̀gɔ ye ko:
"I be se ka yiritu yiridenw bɛɛ dɔ domu.
Nka yiri min be a to mɔ̀gɔ be konyuman ni kojugu lɔ̀n k'a bɔ nyɔ̀gɔ̀n na,
i kana o yiriden domu de!
Sabu ni i k'a dɔ domu lon o lon, sigiya te a ra,
i bena ke fen sata le ye." (2:15-17)

Ayiwa, o kɔ, Matigi Ala ko: "Ce ye to a kelen na yan ten,
o man nyi. Ne bena demɛbaga ke a ye, min be ben a ma."
Matigi Ala ka kongosogow minw bɛɛ dan,
ani kɔ̀nɔ̀w.
O kɔ, a tun ka o bɛɛ lana ce fe,
k'a fle a bena tɔ̀gɔ min la o bɛɛ kelen kelen na,
ani janko ni ce ka na tɔ̀gɔ la fennyaman min na,
o ye ke a tɔ̀gɔ ye.

Ce tun ka tɔgɔla bɛganw bɛɛ ra, ani kɔnɔw, ani kongosogow bɛɛ.
 Nka o fenw bɛɛ cɛ ma, a tun ma demɛbaga sɔrɔ a yɛrɛ ra,
 min tun bɛ se ka ben a ma. (2:18-20)

Ayiwa Matigi Ala ka sunɔgɔ ba bla cɛ ra. Ka cɛ to sunɔgɔ ra,
 a ka a garaga koro kelen bɔ.

O garaga koro min bɔra cɛ ra, Matigi Ala ka o le ta k'a kɛ muso ye,
 ka na ni o muso ye cɛ fɛ.

Kabini cɛ ka muso ye, a ko:

"}nhɔn! Sisan kɔni, nin ye ne nyɔgɔn dɔ yɛrɛ le ye.

A korow ye ne korow dɔ le ye, a farisogo fana ye ne farisogo dɔ le ye.

A tɔgɔ bɛna la ko muso, sabu a bɔra cɛ le ra." (2:21-23)

O le kosɔn cɛ bɛ bɔ a face ni a bamuso kɔrɔ ka to ni a muso ye;
 o fla bɛ jɛn ka kɛ mɔgɔ kelen ye.

Ayiwa, o wagati ra, cɛ ni muso fla bɛɛ fari lakolon tun lo; o tun m'a lɔn fɛn min tɔgɔ
 ko maroya. (2:24-25)

Ayiwa, Adama ka a ta muso tɔgɔla ko Awa,
 sabu ale le kɛra mɔgɔ bɛɛ bamuso ye.(2:23; 3:20)

Ala nɛɛmara o ye; A ko:

"Aw ka denw caman sɔrɔ,

ka caya ka dugukolo yɔrɔ bɛɛ fa,

ka aw ta fanga sigi dugukolo kan,

ka kɛ jɛgɛw bɛɛ kunna, ani kɔnɔw,

ani fɛn nyanaman o fɛn nyanaman bɛ dugukolo kan." (1:28)

ALA TA KUMA

Nyininkaliw:

- Ala ka cɛ dan cogo juman na? (Matigi Ala ka dugukolo bɔgɔ ta ka mɔgɔ lalaga ni a ye.)
- Ala k'a kɛ mɔgɔ nyanaman ye cogo di? (Ala ka nyanamanya nenekiri fiyɛ ni a dafɔnyɔ ye k'a don mɔgɔ nunwo fɛ.)
- Ko Ala ka kɛ mɔgɔ nyanaman ye, o bɛ an karan mun le ra Ala yɛrɛ ta cogoya ra? (Ala ka fenw bɛɛ dan. O bɛ Ala ta sebgaya yira an na.)
- Ko Ala ka kɛ mɔgɔ nyanaman ye, o bɛ an karan mun le ra mɔgɔw ta cogoya ra? Mɔgɔw bɛɛ bɛ nin sɔrɔ wa? (}nhɔn.)
- Faranfasili bɛ mɔgɔw ani bɛganw cɛma wa? (}nhɔn.)
- Ala ka kuma juman fɔ cɛ ye a ta domuni ko ra? (Ala ko o bɛ se ka yiritu yiridenw bɛɛ dɔ domu. Nka yiri min bɛ a to mɔgɔ bɛ konyuman ni kojugu lɔn k'a bɔ nyɔgɔn na, o kana o yiriden domu dɛ.)
- Mun na Ala ko cɛ ni muso tɛ se ka nin yiriden domu? (Ala ko o bɛna kɛ fɛn sata le ye ni o ka nin yiriden domu.)

- Mun na Ala tun t'a fε ko mɔgɔw bε konyuman ni kojugu lɔn k'a bɔ nyɔgɔn na? (Ala ye mɔgɔw kanu. Ala ye kanuyatigi ye, hinɛtigi lo, ani nεematigi.)
- Cε ni muso k'a lɔn ko o kana nin yiriden domu cogo di? (Ala k'a fɔ o ye ko o kana o yiriden domu dε.)
- Ko Ala ka kuma ni o ye, o bε an karan mun le ra Ala yεrε ta cogoya ra? Ala bε kuma ni adamadenw ye wa? (}nhɔn.)
- Ala k'a fɔ o ye ko o bε se ka bεganw faga ka domu wa? (Ayi.)
- I bε mun le miiri, mun na Ala ma fɔ o ye ko o bε se ka bεganw faga ka domu? (Yiriden caman bε yiritu nyuman kɔnɔ. Mɔgɔ mako tε ka bεganw faga ka domu. Saya ani mandimiri tε yiritu nyuman kɔnɔ.)
- Cε ani muso ka kan ka mun kε yiritu nyuman kɔnɔ? (Ala k'a fɔ o ye ko o ka a sεnε, ka a kɔrɔsi. O ka kan ka denw sɔrɔ ani ka kε fennyaman o fennyaman bεε kunna.)
- Mun na cε bε bɔ a face ni a bamuso kɔrɔ ka to ni a muso ye? (Sabu o fla bε jεn ka kε mɔgɔ kelen ye.)
- Mun na cε ani muso ma maroya sɔrɔ o ta fari lakolonya kosɔn? (O ma konyuman lɔn k'a bɔ kojugu ra.)
- Cε ni muso, o ko ka di Ala ye wa? (}nhɔn.)

Karan 3

Setana ko

ALA TA KUMA

Fɔɔfɔɔ, Ala ka sankolo dan, ka dugukolo dan.

Ala ye kelenpe le ye.

Ala ye Sebɛɛtigi ye.

Ala dɔɔn ye Matigi ye.

Ala ka sankolo dan, ka melekew dan, ka fenw bɛɛ dan.

A ka melekew dan ka Ala tɔɔ tando, ka Ala bonya,

ka Ala ta baara ke, ani Ala sago ke.

Melekew camanba bɛɛ Ala fe. Melekew bɛ Ala kere fe. O bɛ Ala bonya.

O bɛ sɔn Ala sago ma sankolo ra.

Ala ka fanga di melekew ma ka Ala ta baara ke.

Melekew o nyanayeri tun ce ka nyi.

Nka, fɔɔfɔɔ, fɔɔfɔɔ, meleke kelen tun bɛ yi min jusu tun man nyi.

A ka damina ka kere ke ni Ala ye ka Ala sago bla.

Nin meleke ye faninyafɔbaga ye ani janfanden le ye. Can te a kɔnɔ.

A tun k'a yere bonya, ka fɔ meleke dɔw ye ko fangaba b'a fe,

ko a bɛ se ka fenw ke i n'a fɔ Ala.

Meleke dɔw tun lamenikera nin meleke faninyafɔbaga fe.

O tun tugura nin meleke nɔ fe.

O ma Ala bonya.

O ma ke Ala tando ye tuun.

O ma Ala kan mina.

O ma Ala sago ke.

O murutira Ala ma.

O bɛɛ jurumun ke.

Ala bɛ yɔɔ bɛɛ. Ala bɛ fenw bɛɛ lɔn.

Meleke minw murutira Ala ma, o tun te se ka dogo Ala nya.

Ala ka olu ta miirili lɔn. Ala k'a lɔn k'o jusu juguyara.

Ala saninyanin lo ani a terennin lo fana. Ala bɛ jurumun kɔninya.

A bɛ jurumun haramu. Ala sɔnna ka o melekew tɔ a kere fe wa?

Ayi. Ayi. Ayi.

Ala ka nin meleke ta, min ye faninyafɔbaga ye,

ani Ala k'a gben k'a bɔ yi, Ala k'a gben k'a bɔ Ala kere fe,

Ala k'a gben k'a bɔ sankolo ra.

Ala ka meleke dɔw ta, minw murutira a ra, ka tugu nin faninyafɔbaga nɔ fe,

ani Ala ka o gben ka o bɔ melekɛ jugu kɛrɛ fɛ.
O bɛɛ benna dugukolo kan.

Melekɛ min ye faninyafɔbaga ye, o tɔgɔ bɛ di? Setana lo.
Melekɛ minw murutira Ala ra, o ye jɔnw ye?

Olu kɛra jinaw ye.

Setana kɛra dugukolo kuntigi ye. A ye jinaw kuntigi ye.

Setana tɛ sɔn ko mɔgɔw bɛ tugu Ala kɔ.

Setana tɛ sɔn ko mɔgɔw bɛ Ala kan mɛn.

Setana ni a ta jinaw, o bɛ yaala yaala dugukolo kan ka mɔgɔw lafili.

Hali sisan, Setana bɛ faninyafɔ bla mɔgɔw jusukun na
ka o mina ka muruti Ala ma, ka jurumun kɛ.

Nka, Ala ka bon. Ala bɛ se sɔrɔ Setana kan. Ala ye Sebɛɛtigi ye.

Ala ye kanuyatigi ye, hinɛtigi lo, ani nɛɛmatigi.

Ala ta yɔrɔ ma jan an na. A ma ban adamadenw ma.

Kolatigeni bɛ Ala fɛ ka Setana ta fanga cɛn.

Lɔn dɔ, Setana ta fanga bɛna ban.

ALA TA KUMA

Nyininkaliw:

- Mun na Ala ka melekɛw dan? (Ala ka melekɛw dan ka Ala tɔgɔ tando. O bɛ Ala bonya. O bɛ Ala ta baara kɛ.)
- Melekɛ kelen min jusu man nyi, a ka mun kɛ? (A ka damina ka kɛrɛ kɛ ni Ala ye ani Ala kan bla. A tun bɛ a yɛrɛ bonya, ka fɔ melekɛ dɔw ye ko ale bɛ se ka fɛn bɛɛ kɛ i n'a fɔ Ala.)
- Melekɛ dɔw tun lamɛnikɛra nin melekɛ faninyafɔbaga fɛ wa? (}nhɔn.)
- O melekɛw ka jurumun kɛ wa? (}nhɔn.)
- Ka murutiri Ala ma, ka Ala sago bla, o ye jurumun ye wa? (}nhɔn.)
- Mun na ninw melekɛw juguw tun tɛ se ka to Ala kɛrɛ fɛ? (Ala saninyanin lo ani a terennin lo fana. Ala bɛ jurumun kɔninya.)
- Ala ka mun kɛ ni o ye? (Ala k'o gben ka bɔ a kɛrɛ fɛ. O benna dugukolo kan.)
- Melekɛ jugu, a tɔgɔ di? (Setana lo.)
- Melekɛ minw tugura Setana nɔ fɛ, o ye jɔnw ye? (Jinaw.)
- I bɛ mun le miiri, Setana tun b'a fɛ ka bɔ Ala kɛrɛ fɛ wa? (Ayi.)
- Setana bɛ mun kɛ dununya kɔnɔ? (A tɛ sɔn ko mɔgɔw bɛ tugu Ala kɔ. A ni a ta jinaw, o bɛ yaala yaala dugukolo kan ka mɔgɔw lafili.)
- Ko Setana b'a fɛ ka mɔgɔw lafili, o bɛ an karan mun le ra Setana yɛrɛ ta cogoya ra, a bɛ can fɔ wa? (Ayi. Setana ye faninyafɔbaga ye ani janfanden.)
- Hali bi, Setana bɛ Ala kan bla wa? (}nhɔn. Setana bɛ kɛrɛ kɛ ni Ala ye ani Ala ka sago bla.)
- Setana ye kanuyatigi ye wa? (Ayi.)
- Jɔn ye fanga sɔrɔ ka tɛmɛ Setana kan? (Ala.)
- Ala ye kolatigeni sɔrɔ ka Setana ta fanga cɛn wa? (}nhɔn.)

Karan 4

Ce ni muso ka jurumun ke
Genèse 3

ALA TA KUMA

Ayiwa, Matigi Ala tun ka kongosogo minw bæe dan,
sa le tun ka cegu ni o bæe ye.

Lon do sa nana a fɔ muso ye ko:

"Yala can lo ko Ala ko,
ko aw kana yiritu yiriden si domu wa?" (3:1)

Muso ko: "An bæ se ka yiritu yiriden domu.
Nka yiri min bæ yiritu cɛmance ra,
Ala ko an kana o le den domu,
ko hali an kana maga a ra;
ko, ni o tɛ an bena sa." (3:2-3)

Sa ko muso ma ko: "Can te, aw tɛna sa.

Ala k'a fɔ sabu a k'a lɔn ko
ni aw ka yiri nin den domu
aw bena kɛ i n'a fɔ Ala;
aw bena konyuman lɔn k'a bɔ kojugu ra." (3:4-5)

A! Muso k'a ye ko can ra yiri nin den ka kan ka diya;

Muso ka dɔ tigɛ k'a domu.
A cɛ tun lɔnin bæ a kɔrɔ;
a ka dɔ di ale ma,
ale fana k'a domu. (3:6)

O k'a domu minke,

o ka o yɛɛ cogo ye.
O k'a ye ko o lakolon lo.

O ka yiri flaburu siri nyɔgɔn na, ka o don o yɛɛ ra. (3:7)

Ayiwa, wuladanin fɛ, cɛ ni muso ka Matigi Ala mankan men,
a bæ yaala yaala yiritu ra.

O borira ka taga dogo Matigi Ala nya yiritu yiri dɔw cɛma.

Matigi Ala ka cɛ wele ko: "Adama, i bæ min?"

Cɛ ka Ala jaabi ko: "Ne ka i mankan men yiritu ra,
ne siranna sabu ne fari lakolon lo;
o kosɔn ne dogora." (3:8-10)

Matigi Ala ko: "Jɔn le k'a fɔ i ye ko i fari lakolon lo?

Ne tun ko aw kana yiri min den domu,
kɔni i ma o le domu de?"

Cɛ ko: "I ka muso min di ne ma,

ale le ka dɔ di ne ma, ne k'a domu." (3:11-12)

Matigi Ala ka muso nyininka ko:

"Mun na ele ka o kɛ?"

Muso ko: "Sa le ka ne nɛgɛ. Ne k'a domu." (3:13)

Adama ni Awa ta kan blali kosɔn, Ala ye o danga.

Matigi Ala k'a fɔ sa ye ko: "Sisan i bena ke fofɔ ye i kɔnɔbara le kan,
buguri be to ka don i da ra,
i be a domu, fɔ ka taga i sa." (3:14)

Ala ko: "Ne bena juguya bla ele ni muso cɛ
ka o juguya kelen bla i ta duruja ni muso to duruja cɛ.
Ni o ka i sɔrɔ, o be na i kun ci;
ni ele fana ka o sɔrɔ, i be o kin o senju ra." (3:15)

Ala k'a fɔ muso ye ko: "Ne bena dɔ fara i ta denworo sɛgɛ kan.
I bena tɔrɔ ka sɔrɔ ka den woro.
Ka fara a kan, i ta cɛ lɔgɔ bena to ka kɛ i ra;
i ta ko beɛ bena to ale le boro fana." (3:16)

Ala k'a fɔ cɛ ye ko: "I sɔnna ka i ta muso kan le men,
ani ne tun kumana i fɛ k'a fɔ i ye ko i kana yiri min den domu,
i ka o domu, ayiwa dugukolo bena danga ele kosɔn.
I bena sɛgɛ le kosebe ka sɔrɔ ka i ta baro sɔrɔ
k'a bɔ dugukolo ra, fɔ ka taga i sa."

"@aniw ni binjugu dɔw bena falen dugukolo kan.
I bena baara kɛ ka wɔsi le ka sɔrɔ ka i ta baro sɔrɔ,
fɔ ka taga i kɔsegi dugukolo ra.
I danna ni bɔgɔ ye;
i bena sekɔ bɔgɔ ra fana." (3:17-19)

O kɔ, Matigi Ala ka bɛgan dɔw gbolow kɛ fani ye,
ka o don Adama ni a ta muso ra. (3:21)

Matigi Ala ka Adama ni Awa gben ka bɔ Eden jamana yiritu ra,
ko o ye taga dugukolo senɛ. (3:23)

ALA TA KUMA

Nyininkaliw

- Sa nana muso fe tuma min na, a ka mun fɔ a ye? (Yala can lo ko Ala ko aw kana yiritu yiriden si domu wa?)
- Muso ka mun fɔ sa ye? (Ko yiri min be yiritu cɛmance ra, ni an ka o den domu, an bena sa.)

- Sa ka muso jaabi cogo di? (Can tɛ, aw tɛna sa. Aw bɛ na kɛ i n'a fɔ ale Ala; aw bɛna konyuman lɔn k'a bɔ kojugu ra.)
- Sa ka can fɔ wa? (Ayi.)
- Ko sa ma can fɔ muso ye, o ye mun yira an na sa ta cogoya ra? (Faninyafɔbaga lo.)
- Mun na sa ka faninyafɔ muso ye? (Janko Adama ni Awa bɛ Ala sago bla.)
- Sa tun b'a fɛ ko Adama ni Awa bɛ hɛrɛ ani lɔni sɔrɔ wa? (Ayi.)
- Ko sa tɛ sɔn ko Adama ani Awa bɛ hɛrɛ sɔrɔ, o bɛ an karan mun le ra, sa ta cogoya ra? (A bɛ Adamadenw kɔn.)
- I bɛ mun le miiri, sa tun ye jɔn ye? (Setana.)
- O kɔ, o ka yiriden domu, mun le kɛra Adama ni Awa ra? (O ka o yɛrɛ ye. O k'a a lakolon ye. O ka yiri flaburu dɔw siri siri nyɔgɔn na, ka o don o yɛrɛ ra.)
- O kɔ Adama ni Awa ka Ala mankan mɛn yiritu ra, mun le kɛra? (O borira ka taga dogo Matigi Ala nya yiritu yiri dɔw cɛ ma.)
- An bɛ se ka dogo Ala ma wa? (Ayi.)
- Ko an tɛ se ka dogo Ala ma, o bɛ an karan mun le ra Ala yɛrɛ ta cogoya ra? Ala bɛ min? (Ala bɛ yɔrɔ bɛɛ.)
- Adama ni Awa, o ka Ala kan bla wa? (}nhɔn.) O ta kan blali, o ye jurumun ye wa? (}nhɔn.)
- Ni Ala kan blali ye jurumun ye, o bɛ an karan mun le ra jurumun ko ra? Jurumun ye mun ye? (Jurumun ye fɛn min ye ka ban Ala sago ma murutiri fɛ wala lɔnibariya.)
- Ala ka mun fɔ sa ye k'a danga? (A na fofo a kɔnɔbara kan, buguri na to ka don a da ra. Juguya na kɛ sa ni Adamadenw cɛ.)
- Ala ka layiri juman di adamadenw ma? Muso ta duruja o bɛna mun kɛ ni sa ye? (Muso ta duruja o bɛna sa kun ci.)
- I bɛ mun le miiri, ko muso ta duruja o bɛna sa kun ci, o kɔrɔ ye mun ye? (Kolatiɛni bɛ Ala fɛ ka Setana ta fanga cɛn.)
- Ala ka mun fɔ muso ye? (A bɛna tɔrɔ ka sɔrɔ ka den woro. A ta cɛ lɔgɔ bɛna to ka kɛ a ra; a ta ko bɛɛ bɛna to ale le boro fana. A bɛna sa.)
- Adama ta dangari ye mun ye? (Dugukolo bɛna danga a kosɔn. A bɛna baara kɛ ka wɔsi le, ka sɔrɔ ka a ta baro sɔrɔ. A bɛna sa.)
- Ala ka flaburu fani to Adama ni Awa ra wa? (Ayi.)
- Ala ka mun kɛ o ta fani ye? Ala ka flaburu fani don Adama ni Awa ra wa? (Ala ka bɛgan faga ka kɛ fani ye, ka o don o ta fari ra.)
- Ala mako tun bɛ ka bɛgan faga ka di Adama ni Awa ma ni o tun ma jurumun kɛ wa? (Ayi.)
- Ko Ala ka jori bɔ Adama ni Awa ta jurumun kosɔn, o bɛ an karan mun le ra jurumun ko ra? Jurumun bɛ saya lasɛ dununya ma wa? (}nhɔn.)
- Adama ni Awa tun bɛ se ka to yiritu nyuman ra wa? (Ayi.)
- Ko Adama ni Awa tun tɛ se ka to yiritu nyuman ra, o bɛ an karan mun le ra jurumun ko ra? (Jurumun bɛ faranyɔgɔnya don Ala ni mɔgɔw cɛ ka saya lasɛ mɔgɔw ma.)
- Jɔn k'a fɔ Adama ni Awa ye ko o ka kan ka gbɛn ka bɔ yiritu nyuman ra? (Ala.)
- Ko Ala ka nin kibaro di o ma, o bɛ an karan mun le ra Ala ta cogoya ra? (Ala bɛ kuma ni adamadenw ye.)

- Ala ka Adama ani Awa faga o ta jurumun kosɔn wa? (Ayi.)
- Ko Ala ma o faga, o ta jurumun kosɔn, o be an karan mun le ra Ala ta cogoya ra? (Ala ye kanuyatigi ye, hinɛtigi lo, ani nɛɛmatigi. Mɔgɔw ka di Ala ye.)

Karan 5

Kabila ni Abila
Genèse 4-5:4

ALA TA KUMA

Ala ka Adama ni Awa gben ka bɔ Edeni jamana yiritu ra,
O kɔ, Awa tun ka kɔnɔ ta ka den fɔlɔ woro.
O ka o dence tɔgɔla ko Kabila.
O kɔ, a ka kɔnɔ ta tuun ka Kabila dɔgɔce Abila woro.

Abila nana ke sagagbenbaga ye;
Kabila, ale ka ke senekebaga ye. (4:1-2)

Wagati dama temenin kɔ Kabila ni Abila tagara ka Ala bato.
Kabila ka a ta sene yiriden dɔw ke saraka ye,
ka o di Ala ma.
Abila fana ka a ta sagaden fɔlɔw kelen mina,
ka o faga, ka o sogo yɔrɔ nyumanw jeni,
ka o ke saraka ye,
ka o di Ala ma.

Abila ni a ta saraka ko diyara Matigi Ala ye.
Nka, Kabila ni a ta saraka ko ma diya Matigi Ala ye.
Kabila dimina o ra. (4:3-5)

Ayiwa, Matigi Ala ko Kabila ma ko:
"Mun kosɔn i dimina fɔ ka i nya kumu ten?"
Ala ka a lasɔmi ko: "Ni i ka i kewalew nya, i kun be kɔrɔta.
Nka, ni i ta kewalew juguyara,
o tuma jurumun bena ke i kɔ tuma bee,
a b'a fe ka se i ra,
nka ele le ka kan ka se jurumun na." (4:6-7)

Ayiwa, lon dɔ Kabila k'a fɔ a dɔgɔce ye ko o ye taga bɔ kongo ra.
Ka o to kongo ra yi, Kabila benna a dɔgɔce kan,
ka Abila bɔgɔ, k'a faga. (4:8)

Matigi Ala k'a fɔ Kabila ye ko: "Kabila, i dɔgɔce Abila be min?"
Kabila ko: "Ne ma a yɔrɔ lɔn, ne ye ne dɔgɔce kɔrɔsibaga ye wa?" (4:9)

Matigi ko: "I ka mun ke? Ka i dɔgɔce jori to duguma,
a kulekan be se ne ma.
Ayiwa, i yere boro ka i dɔgɔce faga ka a jori seri dugukolo kan,
o kosɔn dugukolo banna i ra." (4:10-11)

Ala k'a fɔ Kabila ye fana ko: "Ni i ka dugukolo sene,
a tena den i ye ka a siman di i ma tuun.

I tɛna se ka to ka sigi yɔrɔ kelen na,
nka i bɛna yaala yaala ka lamini dugukolo kan." (4:12)

Kabila k'a fɔ Matigi Ala ye ko: "I ka tɔrɔ min la ne kan,
o ka gberi ka tɛmɛ; ne tɛna se.
Ni mɔgɔ o mɔgɔ ka ne sɔrɔ, a bɛna ne faga." (4:13-14)

Ayiwa, Ala ka tagamasiyɛn dɔ bla Kabila kan,
janko ni mɔgɔ min ka a ye, o tigi kana a faga. (4:15)

O kɔ, Kabila bɔra k'a bangebaw to yi.
A ka muso furu ka denw sɔrɔ.
Kabila fana sera ka dugu fɔlɔ lɔ. (4:16-17)

Adama ni Awa ka dence dɔ wɛrɛ sɔrɔ;
a tɔgɔ ko Seti. (4:25)
O kɔ, a ka den caman sɔrɔ. (5:4)

ALA TA KUMA

Nyininkaliw:

- Abila ka mun di Ala ma saraka ye? (Abila ka a ta sagaden fɔlɔw kelen mina, ka o faga, ka o sogo yɔrɔ nyumanw jeni, ka o kɛ saraka ye, ka o di Ala ma.)
- Kabila ka mun di Ala ma saraka ye? (Kabila ka a ta sɛnɛ yiriden dɔw kɛ saraka ye, ka o di Ala ma.)
- Ala ka Abila ta saraka mina wa? (}nhɔn.)
- Ala ka Kabila ta saraka mina wa? (Ayi.)
- I bɛ mun le miiri, mun na Ala ma Kabila ta saraka mina? (Ala ka Kabila jusu lɔn. Kabila ma kewalew nyuman kɛ.)
- Ko Kabila ma kewalew nyuman kɛ ni Ala dimina a ko ra, o bɛ an karan mun le ra Ala sira ko ra? (Adamadenw bɛ se ka gbara Ala ra ka kanya ni Ala yɛrɛ ta sago ye ani Ala ta kolatigeni.)
- Kabila ka jurumun kɛ wa? (}nhɔn.)
- A ka jurumun kɛ cogo di? (A ta saraka man di Ala ma.)
- Ko Kabila ta saraka man di Ala ma ani a kewalew kɛra jurumun ye, o bɛ an karan mun le ra jurumun ko ra? Jurumun ye mun ye? (Jurumun ye fen min ye ka ban Ala sago ma murutiri fɛ wala lɔnibariya.)
- Kabila ka lɔn ko a ta saraka man di Ala ma cogo juman? (Ala ka fɔ a ye.)
- Ko Ala ka fɔ Kabila ye ko a ta saraka man di a ma, o bɛ an karan mun le ra Ala yɛrɛ ta cogoya ra? Ala bɛ kuma ni adamadenw ye wa? (}nhɔn.)
- Kabila ka yafali nyini Ala fɛ, ka saraka nyuman di Ala ma wa? (Ayi.)
- Kabila ka mun kɛ? (A jusu dimina. A ka a dɔgɔcɛ faga.)
- I bɛ mun le miiri, mun na a ka a dɔgɔcɛ faga? (Ala ka a dɔgɔcɛ ta saraka mina. A dɔgɔcɛ nyangboya b'a ra.)
- Ko Kabila ta nyangboya k'a mina k'a dɔgɔcɛ faga, o bɛ an karan mun le ra nyangboya ko ra? (Nyangboya ye jurumun ye ani a bɛ se k'an mina ka kojugu kɛ.)

- Hali bi, nyangboya be adamadenw ra wa? (}nhɔn.)
- Ko nyangboya be adamadenw ra, o be an karan mun le ra adamadenw ta cogoya ra? (Adamadenw ye jurumunkelaw ye.)
- Ala ka lɔn ko Kabila k'a dɔgɔcɛ faga wa? (}nhɔn.)
- Ko Ala ka lɔn ko Kabila k'a dɔgɔcɛ faga, o be an karan mun le ra Ala ta cogoya ra? (Ala be yɔrɔ bɛɛ. Ala be fenw bɛɛ lɔn.)
- Ala ka Kabila faga a ta jurumun kosɔn wa? (Ayi.)
- Ko Ala ma Kabila faga a ta jurumun kosɔn, o be an karan mun le ra Ala ta cogoya ra? (Ala ye kanuyatigi ye, hinɛtigi lo, ani nɛɛmatigi.)

Karan 6

Nuho ni kurunba ko
Genèse 6-10; 2 Pierre 2:5

*Ayiwa, mɔɔw nana caya dugukolo kan;
o ka denmusow woro fana. (6:1)*

*Mɔɔw ka si jan sɔɔ.
Adama si bɛɛ lajennin kera san keme kɔnɔntɔn ni bi saba ye.
O kɔ, a ka sa. (5:5)
Adama ta duruja dɔ si lajennin kera
san keme kɔnɔntɔn ni san biwɔɔɔ ni san kɔnɔntɔn.
O kɔ, a ka sa.
A tɔɔ ko Metusalemu. (5:27)*

*Mɔɔ dɔw tun sɔnna ka Ala kan mina,
nka, mɔɔw caman murutira Ala ma.*

ALA TA KUMA

Matigi Ala nana a ye ko adamadenw ta kɔnɔnajuguya
warara dununya kɔɔ.
A ka a ye ko lon o lon, lon o lon, miiriya juguw dɔɔn le
bɛ mɔɔw jusukunna. (6:5)
Ala ka mɔɔw ka juguya ye minke a ko:
"Ne ka mɔɔw o mɔɔw dan,
ne bɛna olu bɛɛ halaki pewu ka bɔ dugukolo kan,
k'a damina adamadenw na,
ka taga bla beganw ni kongosogow ra,
ani fɛn minw bɛ fofo, ani kɔɔw." (6:7)

Nka, Nuho ko diyara Matigi Ala ye. (6:8)
Nuho tun tugura Ala kɔ.
A ka dence saba le sɔɔ: Semu, ani Kamu, ani Zafeti. (5:32)

O tuma, Ala k'a fɔ Nuho ye ko: "Ne k'a latige ko
ne bɛna fɛnnyanaman bɛɛ ban k'a bɔ dugukolo kan;
sabu olugu le k'a to juguya ka dununya yɔɔ bɛɛ fa.
O le kɔɔn ne bɛna o ni dugukolo bɛɛ halaki nyɔɔn fɛ. (6:13)

"O ra, ele ka kurunba lalaga.
I bɛ a janya kɛ siwuri keme ni bi looru ye,
k'a bonya kɛ siwuri bisaba ye. (6:14-15)

"Nka, ne bɛna to ne ta jennyɔɔnya ra ni ele ye ka i kisi.
I bɛna don kurunba kɔɔ, i ni i ta dencew, ani i ta musow
ani i ta dencew ta musow. (6:18)

"I ka fennyanaman siya bee fla fla ladon i fe kurunba konɔ fana,
 ce ni muso, janko o nyanaman ye to:
 konɔw ani beganw ani kongosogow ani fen fofotaw.
 I ka kan ka domunifen bee do ta fana k'a bla i yere korɔ
 ka o ke i ni o ta domuni ye." (6:19-21)

Ayiwa, Nuho ka o le ke. Ala ka fen o fen fo a ye, a ka o bee ke
 k'a kanya ni Ala ta fo ta ye. (6:22)

O dira kera san keme ni mugan. (6:3)
 O wagati bee konɔ Nuho tun be waajulike
 k'a fo ko mɔgow ka nimisa u ta jurumun na
 nka mɔgow ma son ka Nuho kuma men. (2 Pierre 2:5)

O ko, Matigi Ala ko Nuho ma ko: "Sisan aw ka don kurunba konɔ." (7:1)
 Ala yere k'a da tugu. (7:16)
 Sankolo jibɔyɔrɔw fana dayelera.
 Ayiwa, sanji ba benna dugukolo kan
 tere binaani ani su binaani. (7:12)

Ji bonyana fo a ka kurunba korɔta.
 Ji ka kuru jamanjanw bee datugu. (7:17)
 Fennyanaman o fennyanaman tun be dugukolo kan,
 ji ka o bee domu. (7:23)

Nuho ka karo caman ke kurunba konɔ.

Nka, Ala hakiri tora Nuho ra, ani kongosogow ani beganw
 minw tun be ni a ye kurunba konɔ.
 Ala ka fonyo do fiye dugukolo kan;
 ji jigira. Sanji tigera. (8:1)
 Ayiwa, a karo wolonflanan kurunba tagara sigi
 Arara jamana kuru do kan. (8:4)
 Nuho tun ka da min bo kurunba ra, a ka o dayele. (8:6)

Nuho ka tuginin bla ka bo, ka fle ni a kera ji dogoyara.
 Nka, a sekora ka na Nuho fe kurunba konɔ,
 sabu a ma sigiyoro sorɔ. (8:8-9)

Nuho ka a to tere wolonfla temena.
 O ko, a ka tuginin bla ka taga tuun.
 Wula fe tuginin sekora ka na,
 oliviye flaburu do tigenin be a dakala ra. (8:10-11)

A ka a to tere wolonfla were temena tuun.
 O ko, a ka tuginin labo ka a bila sinya sabanan ra.

Tuganin tagara o ra minke, a ma seko tuun. (8:12)

Ji jara dugukolo kan pewu. (8:14)

Ayiwa, Nuho ni a somogow ni fennyaman bɛɛ
bɔra kurunba kɔnɔ. (8:15)

Nuho ka sarakajenifen do lalaga, ka Matigi Ala bato
Ala ta konyumanba kosɔn. (8:20)
Nuho ka a yere ni a denw kalifa Ala ma.

O ko, Ala kumana Nuho ni a dencew fe tuun;

a k'a fo o ye ko: "Ayiwa, ne be to ne ta jennyogonya ra ni aw ye,
ani aw ta duruja minw bɛna woro aw ko fe. (9:8)

O jennyogonya tagamasiyen le ye nin ye wagati bɛɛ:
ne bɛna ne ta sanmuru bo san fe sankabaw kunna;
ne ka jennyogonya min don ni danfenw bɛɛ ye,
sanmuru le bɛna ke o jennyogonya tagamasiyen ye.

Ne bɛna ne hakiri to o jennyogonya ra.

Ne tɛna a to ji ye caya ka ke sanji ba ye tuun,
ka danfenw bɛɛ halaki." (9:12-13, 15)

Ayiwa, Ala neɛmara Nuho ni a dencew ye.

A ko o ma ko: "Aw ye woro, ka caya ka se dugukolo yowɔw bɛɛ ra."
(9:1)

Nuho si bɛɛ lajenin kera san keme kɔnɔntɔn ani san bilooru.

O ko, a sara. (9:29)

ALA TA KUMA

Nyininkaliw:

- Mun na Ala jusu towɔra? (Matigi Ala nana a ye ko adamadenw ta kɔnɔnɔjuguya warara dununya kɔnɔ.)
- Jurumun tun be mun le ye ni mogow fe? (Miiriya juguw dɔrɔn le be bɔra mogow jusukunna.)
- Ala ka lon ko miiriya juguw dɔrɔn le be bɔra mogow jusukunna cogo di? (Ala be fenw bɛɛ lon.)
- Mogow sera ka o ta nyanamanya mina Ala ta kolatigeni ra wa? (Ayi.)
- Ko mogow ma o ta nyanamanya mina Ala ta kolatigeni ra, o ye jurumun ye wa? (ɔnhɔn.)
- O be an karan mun le ra jurumun ko ra? Jurumun ye mun ye? (Jurumun ye fen min ye ka ban Ala sago ma murutiri fe wala lonibariya.)
- O be an karan mun le ra adamadenw ko ra? (Adamadenw ye jurumunkelaw ye.)
- Ala be jurumun kɔninya wa? (ɔnhɔn.)
- Ala k'a fo ko a bɛna mun ke ni adamadenw ye? (A bɛna o bɛɛ halaki pewu ka bo dugukolo kan.)
- Mun na Ala be se ka a ta danfenw halaki? (Ala ye Sebɛtigi ye. Ala le ka fenw bɛɛ dan. Fenw bɛɛ ye ale ta ye.)

- O be an karan mun le ra jurumun ko ra? (Jurumun be faranyɔɔɔnya don Ala ni mɔɔɔw ce ka saya lase mɔɔɔw ma.)
- Mun na Nuho ko diara Ala ye? (Nuho ka Ala bato, ka tugu Ala ko.)
- Nuho ka o ta nyanamanya mina Ala ta kolatigeni ra wa? (}nhɔn.)
- Ala ka Nuho halaki wa? (Ayi.) Ko Ala ma Nuho halaki, o be an karan mun le ra Ala yere ta cogoya ra? (Ala ye kanuyatigi ye, hinetigi lo, ani neematigi. Ala hinena Nuho ra a ta jusukun nyuman kosɔn.)
- Ala ka mun fɔ Nuho ye ko a ka kan ka mun ke? (Ala ko a ka kan ka kurunba lalaga.)
- Ko Ala ye kuma ni Nuho ye, o be an karan mun le ra Ala yere ta cogoya ra? (Ala be kuma ni adamadenw ye.)
- Ala ka sanji ci dugukolo kan i n'a fɔ a k'a fɔ cogo min na wa? (}nhɔn.)
- Ko Ala ka layiri di Nuho ma ko a bena sanji ci ani a kera ten, o be an karan mun le ra Ala yere ta cogoya ra? (Ala be a ta layiri dafa.)
- Mun na Ala ka layiri di ko a tena a ta danfenw halaki tugu ji ra? (Ala ye kanuyatigi ye, hinetigi lo, ani neematigi.)
- Ala ka jennyɔɔɔnya tagamasiyen juman di Nuho ma? (Sanmuru.)
- Ko an be se ka sanmuru ye hali sisan, o be an karan mun le ra Ala ta cogoya ra? (Ala be a ta layiri dafa.)

Karan 7

Babeli sankaso jan ta ko
Genèse 9:1; 11:1-9

ALA TA KUMA

San caman temena sanji ba ko fe, mogow tun be kan kelen le fɔra;
kuma kelenw le tun be o bee fe fana. (11:1)

Ayiwa Ala neemara Nuho ni a dencew ye.

Ala tun k'a fo mɔgow ye ko, o ka woro ka caya ka se dugukolo yɔɔ bee ra.
Mɔgow ma sɔn o ma.

Ala tun ka min fo, o ma o ke. (9:1; 1:28)

Ayiwa Nuho dence minw bɔra kurunba kɔnɔ,
olugu tun ye Semu, ani Kamu, ani Zafeti.

Kamu ka dence do woro, o tɔgo tun ye ko Kanan.

Nuho ta dence saba le be olugu ye.

Dugukolo siyaw bee bɔra olugu ta durujaw le ra. (9:18-19)

Lon do mɔgow k'a fo nyɔgon ye ko: "An y'a to an ye tofa la,
ka a jeni ka a ja."

O ka o tofa le ke o ta bonlo kabakuruw ye. (11:3)

O ko: "A y'a to dugu do lo, ani sankaso jan do;
k'a janya fo a ka se sankolo ma.

O ye ke tagamasiyen ye,

k'a to an ye tɔgo ba sɔɔ,

janko an kana na janjan ka taga dugukolo fan bee ra." (11:4)

Ayiwa, Matigi Ala jigira ka na o dugu fle,

ani sankaso jan, adamadenw tun be min lɔra. (11:5)

Matigi Ala ko: "Aw y'a fle, o bee kera i ko jamana kelen mɔgo;
o bee be kan kelen le fɔra fana.

Sisan o fana ka nin baara le damina.

Ni a tora tan, o ka fen o fen latige ko o be a ke,

foyi le tena o bari ka o ke." (11:6)

Ala ko: "An ye jigi ka taga o ta kan nyagami

janko o kana se ka nyɔgon ta kan men tuun." (11:7)

Matigi Ala ka o le ke, ka o bee janjan ka bo o yɔɔ ra,
ka o lataga dugukolo yɔɔ bee ra.

O ka dugu lɔri dabra. (11:8)

O kosɔn, o yɔɔ tɔgolara ko Babeli,

sabu Matigi Ala ka dununya mɔgow bee ta kan nyagami

o yɔɔ le ra; a ka o gben ka bo o yɔɔ le ra,

ka o janjan ka taga dugukolo yɔɔ bee ra. (11:9)

ALA TA KUMA

Nyininkaliw:

- Ala ka mun fɔ Nuho ani a duruja ye ko o ka kan ka mun ke? (O ka kan ka caya ka se dugukolo yɔɔ bɛɛ ra.)
- Mun na Ala tun bɛ se ka o fɔ ko o ka kan ka caya ka se dugukolo yɔɔ bɛɛ ra? (Sabu Ala le ka fenw bɛɛ dan. Ala ye Sebɛɛtigi ye.)
- Ni dununyamɔɔw ka kan ka janjan dugukolo kan, o tun bɛ se ka sigi yɔɔ kelen wa? (Ayi.)
- Ala tun b'a lɔn ko mɔɔw ka latige ka sigi yɔɔ kelen ani o ma sɔn ka janjan dugukolo kan wa? (}nhɔn.)
- Ko Ala ka o ta miirili lɔn, o bɛ an karan mun le ra Ala yere ta cogoya ra? (Ala bɛ fenw bɛɛ lɔn.)
- Ka Ala kan bla, o ye jurumun ye wa? (}nhɔn.)
- Ka Ala kan bla, mun na o ye jurumun ye? Jurumun ye mun ye? (Jurumun ye fen min ye ka ban Ala sago ma murutiri fe wala lɔnibariya.)
- O bɛ an karan mun le ra Adamadenw ko ra? (Adamadenw ye jurumunkɛlaw ye.)
- Ala bɛ sɔn ko mɔɔw bɛ a kan bla wa? (Ayi.)
- Jurumun ko ka di Ala ye wa? (Ayi. Ala bɛ jurumun kɔninya.)
- Ala ka mɔɔw halaki i n'a fɔ a ka mɔɔw halaki fɔlɔ ni ji ra? (Ayi.)
- Ko Ala ma mɔɔw halaki o ta jurumun kosɔn, o bɛ an karan mun le ra Ala yere ta cogoya ra? (Mɔɔw ka di Ala ye. Ala ye kanuyatigi ye, hinɛtigi lo, ani nɛɛmatigi.)
- Ala ka mun ke ka mɔɔw tɔɔɔ o ta jurumun kosɔn? (A ka o ta kan nyagami janko o kana se ka nyɔɔn ta kan mɛn tuun. Ala ka o janjan dugukolo kan.)
- Hali bi, Ala bɛ jurumun kɔninya wa? (}nhɔn.)

Karan 8

Ala kumana Iburama fe
Genèse 11, 12, 14-15; Josué 24:2

ALA TA KUMA

Sankaso jan lɔri kɔ san caman temena

ani o kɔ Ala ka mɔgɔw janjan ka taga dugukolo yɔrɔ bɛɛ ra,
Mɔgɔ caman ka Ala kan bla ka danfenw bato
ka saraka bɔ o ye Ala nɔ ra. (Josué 24:2)

Nuho dence dɔ, o min tɔgɔ ko Semu,

a ka duruja dɔ sɔrɔ min tɔgɔ ko Teraki.

Ka Teraki si to san biwolonfla, a ka Iburama woro,
ani Nakɔri, ani Haran.

Haran ka Lutu woro. (11:27)

Ayiwa Teraki ka a dence Iburama ta, ani Lutu, a dence Haran ta dence,

ani a branmuso Sarayi, Iburama ta muso;

o bɔra Uri, Kalide jamana ra, ka taga sigi Kanaana jamana ra.

O tagara se fɔ Karan, ka sigi o yɔrɔ ra. (11:31)

Ayiwa, lon dɔ, Matigi Ala kumana Iburama fe, a ko:

"Iburama, bɔ i ta jamana ra, bɔ i faso ra, bɔ i face ta lu kɔnɔ;

ne bɛna jamana min yira i ra, i ka taga sigi o jamana le ra." (12:1)

Iburama wurira ka taga i n'a fɔ Matigi Ala k'a fɔ a ye cogo min.

Iburama bɔra Karan mara ra ka a si to san biwolonfla. (12:4)

Iburama ka a ta muso Sarayi ta, ani a kɔrɔcɛ dence Lutu,

ani a borofenw bɛɛ, ani a ta baaradenw bɛɛ,

ani a tun ka fen o fen sɔrɔ Karan mara ra.

O bɔra ka taga se Kanaana jamana ra. (12:5)

A donna Kanaana jamana kɔnɔ ka taga se fɔ yɔrɔ saninman

min be wele ko Sikemu.

O wagati ra, Kanaanakaw tun be Kanaana jamana ra. (12:6)

Matigi Ala ka a yere yira Iburama ra, k'a fɔ a ye ko:

"Ne bɛna i ke siya caman fa ye, ka neema i ye, ka i tɔgɔ bonya,

k'a to mɔgɔ tɔw ye neema sɔrɔ i baraka ra. (12:2)

Ni mɔgɔ o mɔgɔ ka i minako nya, ne bɛna neema o tigi ye.

Ni mɔgɔ o mɔgɔ ka i minako juguya, ne bɛna o tigi danga.

Dununya gbaw bɛɛ bɛna neema sɔrɔ ne Ala fe,

ele le sababu ra." (12:3)

"Ne bɛna nin jamana di i ta duruja le ma."

Iburama ka sarakajenifen dɔ lalaga o yɔrɔ ra Matigi Ala ye,

Ala min ka a yere yira a ra. (12:7)

Ayiwa, Iburama tagara masace Kedolameri ni a masace nyɔɔɔn tɔw
 kere minke, ka se o ra, a sekɔɔ,
 Sɔɔmu masace bɔra ka taga a kunben. (14:17)

Sɔɔmu masace ko Iburama ma ko:

"Ayiwa, ne ta mɔɔw di ne ma, i ye to ni naforow ye."

Iburama k'a jaabi ko: "Ne be kari Matigi Ala ra,
 Ala Kɔrɔtaninba, sankolo ni dugukolo tigi,
 ka kari, ko ne tena i borofen si ta;
 hali jesejuru, walama sanbara juru,
 ne tena a ta, janko i kana na a fɔ lon dɔ ko:
 'ne le ka Iburama fentigiya.'

Ne te foyi ta, m'a fɔ kanbelenw ka min ke o ta domuni ye;
 ani minw tagara ni ne ye kere ra,
 olugu kɔni bena o ninyɔɔ ta." (14:20-24)

Ayiwa, nin kow bee kɔ fe, Matigi Ala ka a yere yira Iburama ra,
 k'a fɔ a ye ko: "Iburama, kana siran,
 ne le be i tagan fen bee ma;
 ne le bena baraji ba di i ma fana."

Iburama ka Ala jaabi ko:

"Matigi Ala, den te ne fe. I bena mun le di ne ma
 min be se ka ne mako nya?

Ne ta baaraden Eliyezeri min bɔra Damasi,
 o le bena ke ne ta so centabaga ye."

Iburama ko Ala ma tuun ko:

"I ma duruja ke ne ye; ne ta baaraden min worora ne ta so,
 ale le bena ne cen ta."

Matigi Ala ka Iburama jaabi k'a fɔ ko:

"I ta baaraden le tena ke i ta centabaga ye de;
 i yere bena den min woro cɔ,
 ale le bena i cen ta." (15:1-4)

O kɔ, Ala ka Iburama labɔ kene ma, k'a fɔ a ye ko:

"Iburama, i nya kɔrɔta san fe ka lolow bee jate, ni i be se;
 sabu i ta duruja bena caya o cogo le ra." (15:5)

Ayiwa, Iburama lara Matigi Ala ta kumakan na,

Ala ka a jate mɔɔɔ terennin ye a ta lanaya kosɔn. (15:6)

Ayiwa, tereben surunyara tuma min, sunɔɔɔ ba dɔ ka Iburama ta.

Siranya ba dɔ barara k'a mina, ka dibi don a ma k'a lamini.

Matigi Ala ko Iburama ma ko: "Iburama, i ka kan k'a lon ko lon dɔ

i ta duruja bena taga ke lonan ye jamana were ra.

O bena ke jɔnw le ye o jamana ra;

o bena o sege ka se fɔ san keme naani.

Nka jamana min bena o bla o jɔnya ra,
 ne bena ne ta kiti ben o jamana mɔgɔw kan;
 o kɔ i ta duruja bena bɔ o jamana ra ni naforo caman ye.
 I ta denw bena sekɔ ka na yan.” (15:12-14)

ALA TA KUMA

Nyininkaliw:

- Iburama ka Ala ta sago lɔn cogo di? (Ala kumana ni a ye.)
- Ko Ala be kuma ni Iburama ye, o be an karan mun le ra Ala yere ta cogoya ra? (Ala be kuma ni adamadenw ye.)
- Ala ka mun fɔ Iburama ye ko? (“Bɔ i ta jamana ra, bɔ i faso ra, bɔ i face ta lu kɔnɔ; ne bena jamana min yira i ra, i ye taga sigi o jamana le ra.)
- I be mun le miiri, ka bɔ a ta jamana ra, o ka gbele Iburama fe wa? (}nhɔn. A tun be se ka siran.)
- Jɔn tun ka kan ka taga ni Iburama ye? (A kɔrɔce dence Lutu ani a ta muso Sarayi.)
- Ala tun bee ni Iburama ye a ta dugutaga sira ra? (}nhɔn.)
- Ko Ala tun bee ni Iburama ye o kɔ Iburama bɔra a ta jamana ra, o be an karan mun le ra Ala yere ta cogoya ra? (Ala be yɔrɔ bee.)
- Ala ka mun fɔ Iburama ye, Kanaana jamana ko ra? (Ko Ala bena nin jamana di a ta duruja le ma.)
- Mun na Ala tun be se ka nin jamana di Iburama ma? (Ala le ka fenw bee dan.)
- Iburama sɔnna ko Sɔdɔmu masace ka borofen di a ma wa? (Ayi.) Mun na? (Iburama ma Sɔdɔmu masace ta borofen ta janko masace kana na a fɔ lon dɔ ka fɔ ko a ka Iburama fentigiya.)
- Mun ka Iburama ta hakiri nyagami? (Den t’a fe.)
- Ala ta layiri ye mun ye? (Iburama bena den sɔrɔ. A ta duruja bena caya lolow cɔgɔ le ra.)
- Ala ka lɔn ko Iburama ta duruja bena caya cogo di? (Ala be fenw bee lɔn.)
- Ala be se ka dence di Iburama ma? (}nhɔn.)
- Ko Ala be se ka dence di Iburama ma, o be an karan mun le ra Ala yere ta cogoya ra? (Ala ye Sebeetigi ye.)
- Iburama lara Matigi Ala ta kumakan na wa? (}nhɔn.)
- Iburama gbara Ala ra ka kanya ni Ala yere ta sago ye ani Ala ta kolatigeni wa? (}nhɔn.)
- Ala ka Iburama jate mɔgɔ terennin ye a ta lanaya kosɔn wa? (}nhɔn.)
- Mun na Iburama lara Ala ra? Ala yere ta cogoya ye mun ye? (Ala be a ta layiri dafa.)
- Ala ka mun fɔ Iburama ye ko, sani sunɔgɔ ba dɔ ka Iburama ta? (Ko lon dɔ a ta duruja bena taga ke lonan ye jamana were ra. O bena ke jɔnw le ye o jamana ra. Nka Ala bena a ta kiti ben o jamana mɔgɔw kan. Iburama ta duruja bena sekɔ ka ta a ta jamana ra.)

Karan 9

Sumayila ni Hajara ko
Genèse 16:1-13; 17:1-12, 15-20, 24-26

ALA TA KUMA

Iburama ta muso Sarayi tun ma den woro a ye.

Ayiwa, Misiranka sunguru dɔ tun be Sarayi fe baaradenya ra,
a tɔɔ ye ko Hajara.

Lon dɔ, Sarayi ko Iburama ma ko: "Iburama, a fle,

Matigi Ala ka ne ke denworobari ye.

Sabari ka jen ni ne ta baaraden sunguru ye;

a be se ka ke ko ale bɛna den sɔɔ ne ye."

Iburama sɔnna Sarayi ta kuma ma. (16: 1-2)

Ayiwa, Iburama muso Sarayi ka a ta baaraden Misiranka sunguru ta

o cogo le ra ka a di a ce Iburama ma, ka a ke a ta muso ye.

O y'a sɔɔ Iburama tun ka san tan le ke Kanaana jamana ra.

Iburama jenna ni Hajara ye; Hajara nana kɔnɔ ta.

Kabini a ka a ye ko ale ka kɔnɔ ta, a ka ke nyadonya ke ye

a matigimuso ra, k'a dɔɔya.

Sarayi k'a ye ten minke, a k'a fɔ Iburama ye ko:

"Iburama, Hajara be nyadonya min kɛra ne ra sisan,

o sɔɔra ele le ra.

Ne le ka ne ta baaraden di ele ma;

ale nana a ye ko a ka kɔnɔ ta minke o,

sisan ale be ne flɛra dɔɔyafen ye.

Ayiwa, Matigi Ala le bɛna o kiti tige an ni nyɔɔɔn ce cɔ ra!"

(16:3-5)

Iburama ka Sarayi jaabi ko: "I ta baaraden be i ta bla le ra.

Fɛn min ka i diya, i ye o ke a ra."

O fɔra minke, Sarayi ka ke Hajara tɔɔɔ ye,

fɔ a ma nya Hajara borira ka bɔ so kɔnɔ. (16:6)

Matigi Ala ta meleke ka Hajara ye kongokolon kɔnɔ,

bunun dɔ kɔɔ.

Meleke ko: "Hajara, Sarayi ta baaraden, i bɔra min, i be taga, min?"

Hajara ko: "Ne be borira ne matigimuso Sarayi le nya."

Matigi Ala ta meleke ko: "Sekɔ ka taga i matigimuso fe,

ka taga i yere majigi a ye." (16:7-9)

Meleke ko: "Ne bɛna i ta duruja caya,

K'a ke fɔ mɔɔ tɛna se ka o jate.

A fle, i ka kɔnɔ ta, i bɛna dence woro.

I bɛna a tɔɔla ko Sumayila,

sabu Matigi Ala ka i ta jusukasikan men." (16:10-11)

(Sumayila kɔrɔ ye Heburukan na ko: Ala bɛ mɔgɔw lamɛn.)

"O den bɛna kɛ le i ko kongofali;
a bɛna kɛ kɛrɛ ra ni bɛɛ ye,
bɛɛ bɛna a kɛrɛ fana.
A bɛna a ta so lɔ a dan na,
ka sigi k'a mabɔ a balemaw bɛɛ ra." (16:12)

Hajara ko: "E! Ala min bɛ ne yera, yala can lo ko ne ka ale le ye ten wa?"

Ayiwa, o kow kɔ, Hajara nana dɛncɛ woro Iburama ye.
Iburama ka den tɔgɔla ko Sumayila. Hajara ka Sumayila woro Iburama ye,
ka Iburama si to san biseegi ni san wɔrɔ. (16:13-16)

Ayiwa, Iburama si nana kɛ san bikɔnɔntɔn ni kɔnɔntɔn;
o wagati ra Matigi Ala ka a yɛrɛ yira a ra,
k'a a fɔ a ye ko: "Ne le ye Ala Sebɛɛtigi ye.
Tagama terenninya ra ka kanya ni ne sago ye.
Ne bɛna ne ta jennyɔgɔnya don ni i ye,
ka i ta duruja caya kɛsɛbɛ." (17:1-2)

Iburama ka o mɛn minke, a ka a kinbirigban ka a nya biri dugu ma,
ka Ala bato. Ala kumana a fɛ tuun ko:
"Ne bɛ jennyɔgɔnya min don ni i ye, o ye nin ye:
I bɛna kɛ siya caman face ye. I tɔgɔ tena kɛ Iburama ye tuun.
I bɛna wele sisan ko Iburahima;
sabu ne bɛna i kɛ siya caman bɛmace ye. (17:3-5)
(Iburahima ta tɔgɔ kura kɔrɔ ye ko jama caman bɛmace.)

"Ne bɛna i ta denw caya kɛsɛbɛ.
I ta denw bɛna kɛ siya caman le ye;
masace caman bɛna bɔ i ta siyaw ra.
Ne bɛna to ne ta jennyɔgɔnya ra ni i ye,
ani i ta duruja min o min bɛna na i kɔ fɛ;
o jennyɔgɔnya bɛna to ne ni olugu bɛɛ cɛ,
wagati bɛɛ. O jennyɔgɔnya tena ban k'a ye.
O le sababu ra ne bɛna kɛ i ta Ala ye;
i ta duruja minw bɛna na i kɔ fɛ,
ne bɛ kɛ olugu fana ta Ala ye.
I bɛ lonan ye jamana min na bi, ne bɛna o jamana di i ma,
ani i ta duruja minw bɛna na i kɔ fɛ.
O ye Kanaana jamana le ye;
ne bɛna ole di o ma, a bɛ kɛ o ta ye wagati bɛɛ,
ne bɛ kɛ o ta Ala ye." (17:6-8)

Ala ko Iburahima ma ko:

"Ele kɔni ka kan ka ne ta jennyɔɔɔnya sira tagama,
ani i ta duruja minw bena na i kɔ fe,
o bɛɛ ka kan ka a tagama o ta wagatiw ra, tuma bɛɛ.
Ayiwa, aw ka kan ka ne ta jennyɔɔɔnya sira tagama.
O jennyɔɔɔnya ka kan ka to ne ni aw cɛ wagati bɛɛ,
ele ni i ta duruja min bena na i kɔ fe.
Ayiwa, o jennyɔɔɔnya tagamasiyen ye ko
aw ra ceden bɛɛ ka kan ka kɛnɛsigi. (17:9-10)

"Aw ka kan ka kɛnɛsigi ka o kɛ jennyɔɔɔnya tagamasiyen ye
ne ni aw cɛ.
Ceden bɛɛ ka kan ka kɛnɛsigi a worolon tere seeginan na;
a bena kɛ ten le i ta duruja bɛɛ ra wagati bɛɛ." (17:11-12a)

Ayiwa, o kɔ, Ala k'a fɔ Iburahima ye tuun ko: "I kana i ta muso Sarayi
wele tuun ko Sarayi. Sisan a tɔɔɔ bena la ko Saran.
Ne bena nɛɛma a ye, ka a to a ye den woro i ye.
Ne bena nɛɛma a ye ka a kɛ siya caman bamuso ye.
Siya dɔw ta masacɛw bena bɔ a ta duruja ra." (17:15-16)
(Saran kɔɔɔ ye Heburukan na ko masacɛ denmuso.)

Iburahima ka o mɛn minke, a ka a kinbirigban
ka a nya biri dugu ma ka Ala bato.

A yɛrekora k'a fɔ a yɛrɛ kɔɔɔ ko:

"Mɔɔɔ min ka san kɛmɛ sɔɔɔ, o bɛ se ka den sɔɔɔ cogo di?
Saran fana ye san bikɔɔɔntɔɔ;
ale bena den woro cogo di tuun?"

A ka a fɔ Ala ye ko:

"A to Sumayila le ye si sɔɔɔ." (17:17-18)

Ala k'a jaabi ko: "Can lo dɛ; i ta muso Saran bena dence woro i ye.

I bɛ a tɔɔɔla ko Isiyaka.

Ne bena to jennyɔɔɔnya ra ni ale fana ye,

ani a ta duruja min bena na a kɔ fe.

O bena kɛ jennyɔɔɔnya banbari le ye." (17:19)

"Min ye Sumayila ta ye, i ka min daari ale ta ko ra,
ne bena o kɛ i ye.

Ne bena nɛɛma a ye, ka den caman di a ma,

ka a ta duruja caya kɔsɛbɛ.

A bena masaden tan ni fla le woro.

Ne bena a kɛ siya caman face ye.

Saran bena Isiyaka min bange i ye san wɛrɛ nyɔɔɔntumasi,

ne bena to jennyɔɔɔnya ra ni ale le ye." (17:20-21)

Ala kumana Iburahima fe ka ban tuma min, a bɔra Iburahima kɔɔɔ

ka yelen san fe. Ayiwa o lon yere ra, Iburahima yere kenesigira
ka a si to san bikonanton ni konanton.

A dence Sumayila kenesigira ka a si to san tan ni saba.

Iburahima ni a dence Sumayila bee kenesigira o lon kelen na. (17:24-26)

ALA TA KUMA

Nyininkaliw:

- Ala ka layiri juman ta Iburama ma folo? (Ala bena Iburama ta duruja caya. Ala bena jamana di a ta duruja ma. Dugukolo siyaw bee bena neema sorɔ Iburama ta duruja baraka ra.)
- Mun na Sarayi k'a fo ko "Matigi Ala ka ne ke denworobari ye" ni Ala ka layiri di o ma ko a bena den woro? (A ma la Ala ta kuma ra.)
- Sabu Sarayi tun ma den woro Iburama ye, a ka mun fo Iburama ye? (A ka jen ni Sarayi ta baarden sunguru ye walisa a be se ka ke ko ale bena den sorɔ.)
- Iburama sonna Sarayi ta kuma ma wa? (}nhɔn.)
- Mun na Iburama sonna ka jen ni Sarayi ta baarden sunguru ye ni Ala ka layiri di a ma ko Ala bena den di ale ni Sarayi ma? (A ma la Ala ta kuma ra.)
- Sarayi ni Iburama ta kewalew nin b'a yira ko a ma la Ala ra, o ye jurumun ye wa? (}nhɔn.)
- O be an karan mun le ra jurumun ko ra? Jurumun ye mun ye? (Jurumun ye fen min ye ka ban Ala sago ma murutiri fe wala lonibariya.)
- O be an karan mun le ra Iburama yere ta cogoya ra? (Iburama tun ye jurumunkelaw ye.)
- Mun na Sarayi ka ke Hajara tɔɔɔ ye? (Kabini Hajara ka a ye ko ale ka konɔ ta, a ka ke nyadonya ke ye a matigimuso ra, k'a dɔgɔya.)
- Nin Sarayi ka ke Hajara tɔɔɔ ye tuma min na, Hajara ka mun ke? (A borira ka bo so konɔ.)
- Ala k'a lon cogo di ko Hajara borira? (Ala be fenw bee lon.)
- Ala ta meleke ka layiri juman di Hajara ma? (A bena dence woro. Ko a ta duruja bena caya k'a ke fo mɔgɔ tena se ka o jate.)
- Hajara ka kan ka tɔgɔ juman di a dence ma? (Sumayila.)
- Sumayila kera ce juman ye? (A bena ke le i ko kongofali. A bena ke kere ra ni bee ye, bee bena ke kere ra ni a ye fana.)
- Ala ka jennyɔgɔnya juman don Ala ni Iburahima ye? (Iburahima bena ke siya caman face ye. A ta denw bena caya kosebe ka ke siya caman le ye. Masace caman bena bo a ta siyaw ra. Ala bena Kanaana jamana di o ma. Ala bena ke Iburahima ani a ta duruja ta Ala ye.)
- Jennyɔgɔnya tagamasiyen tun ye mun ye? (Dence bee ka kan ka kenesigi.)
- Ala ka Sarayi tɔgɔ yelemanna ka ke tɔgɔ juman ye? (Saran.)
- Ala ka layiri juman di Saran ma? (Ala bena neema a ye. A bena dence woro.)
- A tɔgɔ bena ke? (Isiyaka.)
- Ni Iburahima k'a fo ko Sumayila le ye si sorɔ, Ala k'a jaabi cogo di? (Ko Ala bena to jennyɔgɔnya ra ni Isiyaka ye.)
- Iburahima tun be se ka Ala ta kolatigeni yelema wa? (Ayi.)

- O be an karan mun le ra ko adamadenw be se ka gbara Ala ra cogo di?
(Adamadenw be se ka gbara Ala ra ka kanya ni Ala yere ta sago ye ani Ala ta kolatigeni.)
- Ala ka mun fo Sumayila ko ra? (Ala bena neema a ye, ka den caman di a ma, ka a ta duruja caya kosebe. A bena masaden tan ni fla le woro.)
- Ko Ala ma hakiri bo Sumayila ra, o be an karan mun le ra Ala yere ta cogoya ra?
(Ala ye kanuyatigi ye, hinetigi lo, ani neematigi.)

Karan 10

Ala ko Saran bena dence woro
Ce saba nana Iburahima fo
Genese 18

ALA TA KUMA

O kow ko, Matigi Ala ka a yere yira Iburahima ra tuun
Mamire ta yirisunw ko.

Iburahima tun siginin be a ta fanibon da ra teregban papa fe. (18:1)

A nana a nya korota minke, a barara ka ce saba ye.

A teliyara ka bo a ta fanibon ko ka taga o kunben,
ka biri ka o fo ni bonya ye. (18:2)

A ko o ra kelen ma ko: "Ne matigi, ni aw tun be son ka sabari
ka lo aw ta jance ko donin,
o tun bena ke bonya ba le ye ne fe. (18:3)

Aw ye a to o ye na ni ji donin ye ka na aw sen ko,
aw ye nenekiri yiri suma ra yan donin. (18:4)

Ne bena taga domuni fitini nyini ka na a di aw ma,
janko aw ye o domu ka baraka donin don aw yere ra;
aw be soro ka taga aw ta tagama fe.

O le koson Ala ka a to aw temena aw ta jance ko yan."

O ka Iburahima jaabi ko: "Ayiwa, baasi te." (18:5)

Iburahima teliyara ka don a ta fanibon ko Saran no fe,
ka a fo a ye ko: "Teliya ka #uami kun saba yiran."

Iburahima borira ka taga misiden mina;
ka o di a ta baarden do ma.

Ale ka o faga k'a sogo tobi. (18:6-7)

O ko, Iburahima nana ni nono kumu, ani o misiden sogo tobinin,
ka na o sigi ce saba ko;
ale yere ka lo o kere fe, yiri suma ra.
Ce saba ka ke domuni ke ye.

O ka Iburahima nyininka ko: "I ta muso Saran be min le?"

A ko: "A be fanibon ko yan." (18:8-9)

O ra kelen ko: "Sigiya t'a ra, ne bena seko ka na i fe yan
san were nyogontumasi.

O bena a soro i ta muso ka dence woro."

O wagati ra Iburahima ni Saran tun korora kosebe.

Denworo wagati fana tun temena Saran kan. (18:10-11)

Ayiwa, Saran ka o men minke, a yerekora a yere ko.

A ko: "Ne koroninba nin bena mun nafa le soro
ce ko ra tuun fo ka na den woro?

Ne matigice fana koronin lo." (18:12)

Matigi Ala ka a fo Iburahima ye ko:

“Mun kosɔn Saran yerekora ka a fɔ a yere kɔnɔ ko
yala ale kɔrɔninba nin be se ka den woro can na wa?

Fen juman le be se ka gbeleya fɔ ka Matigi Ala kanya?” (18:13-14)

O kuma fɔra minke, Saran ka faninya tige ka a fɔ ko: “Ne ma yereko de!”
A ka o fɔ sabu a tun siranna. Matigi Ala ko: “I yerekora yere le.” (18:15)

Ayiwa o kɔ, o ce saba wurira ko o be taga.

O ka Sɔdɔmu dugu fandara fle.

Ibrahimahima wurira ka taga o bla sira.

Matigi Ala ko: “Ne bena min ke Sɔdɔmu ni Gɔmɔri ra,
yala ne be se ka o dogo Ibrahimahima ma wa?

Sabu sigiya t'a ra, Ibrahimahima bena ke siya ba le ye,
ani siya fangatigi.

Dununya siya tɔw bee bena neema sɔrɔ ale le sababu ra.

Ne ka a woloma, janko a ye a fɔ a ta denw ye,

ani a ta somɔgo minw bena na a kɔ fe,

ko o ye Matigi Ala ta sira tagama ka nya,

ka tagama terenninya ani can kan.

Ni o kera, ne Matigi Ala ka fen minw layiri ta Ibrahimahima ye,
ne bena o ke a ye.” (18:16-19)

Ayiwa, Matigi ko Ibrahimahima ma ko: “Sɔdɔmu dugu mɔgoɔw,
ani Gɔmɔri dugu mɔgoɔw ta jurumunw cayara kosebe.
Ne bena o duguw halaki.” (18:20)

Ce fla bɔra Ibrahimahima kɔrɔ, ka taga Sɔdɔmu dugu fan fe.

Nka Ibrahimahima belen lɔnin tora Matigi Ala nya kɔrɔ.

A gbarara nya fe k'a fɔ Ala ye ko:

“Matigi Ala, yala i be sɔn ka mɔgo nyuman

ni mɔgo jugu bee halaki nyɔgoɔn fe wa?

I n'a sɔrɔ ko mɔgo nyuman bilooru be dugu kɔnɔ.

Yala i be sɔn ka olugu fana halaki wa?

I tena yafa dugu bee ma o mɔgo nyuman bilooru kosɔn wa?

Ka mɔgo nyuman ni mɔgo jugu bee halaki nyɔgoɔn fe,

walama ka mɔgo nyuman ni mɔgo jugu bee sara ke kelen ye,

ne ka a lɔn ko i te sɔn o ko nyɔgoɔn ma fiyewu.

O tuma ele min be dununya mɔgoɔw bee ta kiti tige,

ele le tena se ka konyuman ni kojugu lɔn

ka a bɔ nyɔgoɔn na wa?” (18:22-25)

Matigi Ala ka Ibrahimahima jaabi ko: “Ni ne ka mɔgo nyuman

bilooru le sɔrɔ Sɔdɔmu dugu kɔnɔ,

ne be yafa dugu bee ma, o mɔgo nyuman bilooru kosɔn.” (18:26)

Ibrahimahima k'a fɔ Ala ye tuun ko: “Sawari ka a to ne ye kuma tuun.”

A ko: “Matigi, i n'a sɔrɔ ko dugu mɔgo nyumanw

tena mɔɔ bilooru bɔ. Mɔɔ looru be se ka a jen.

Ayiwa, ni mɔɔ looru dɔɔn ka mɔɔ bilooru jen o,
o mɔɔ looru kosɔn i bena dugu beɛ halaki wa?"

Matigi Ala ko: "Ni ne ka mɔɔ nyuman binaani ni looru sɔɔ
dugu kɔɔ, ne tena dugu halaki
o mɔɔ nyuman binaani ni looru kosɔn." (18:27-28)

Ibrahimah kumana Ala fe tuun, ko: "I n'a sɔɔ ko dugu mɔɔ nyumanw
tena teme mɔɔ binaani kan."

Matigi Ala ko: "O mɔɔ binaani kosɔn, ne tena foyi ke dugu ra." (18:29)

Ibrahimah ko tuun ko: "Matigi, i kana dimi ne kɔɔ.

Ne bena kuma tuun: ni a sɔɔra ko dugu mɔɔ nyuman beɛ
tagara ke mɔɔ bisaba le ye do?"

Ala ko: "Ni ne ka mɔɔ nyuman bisaba sɔɔ yi,
ne tena foyi ke dugu ra." (18:30)

Ibrahimah ko: "Matigi, sawari ka a to ne ye kuma tuun:
i n'a sɔɔ ko dugu mɔɔ nyuman bena dan
mɔɔ mugan le ma. Ni a kera o ye do?"

Matigi Ala ko: "Ne tena dugu halaki o mɔɔ mugan kosɔn." (18:31)

Ibrahimah ko: "Matigi, sawari, i kana dimi ne kɔɔ;

ne ta kuma bena dan nin le ma:

ayiwa ni dugu mɔɔ nyuman beɛ nana ke mɔɔ tan le ye do?"

Matigi Ala ko: "Ne tena dugu halaki o mɔɔ tan kosɔn." (18:32)

Matigi Ala banna kuma ra ni Ibrahimah ye minke, a tagara.

Ibrahimah sekɔra ka taga a ta so. (18:33)

ALA TA KUMA

Nyininkaliw:

- Jɔn nana Ibrahimah fe k'a fo? (Matigi Ala ani ceɔw fla.)
- Ibrahimah ka mun ke ni a tun k'o ye tuma min na? (Ibrahimah teliyara ka taga o kunben k'o daari ka nenekiri yiri suma ra ale fe. A k'a fo Saran ye ko a ka kan ka domuni tobi ka di o ma.)
- Matigi Ala ka mun fo Saran ko ra? (A bena dence woro.)
- Ni Saran ka Ala ta kuma men tuma min na, a ka mun ke? (A yerekora a yere kɔɔ.)
- Ala ka lon ko Saran yerekora a yere kɔɔ cogo di? (Ala be fenw beɛ lon.)
- Ala be se ka den di Ibrahimah ni Saran ma cogo di? (Ala ye Sebeɛtigi ye.)
- Mun na Saran tun ka kan ka la Ala ra? Ala yere ta cogoya ye mun ye? (Ala be a ta layiri dafa.)
- Ibrahimah k'a lon ko Ala bena Sɔɔmu ni Gɔmɔri halaki cogo di? (Ala k'a fo a ye.)
- Ko Ala kuma ni Ibrahimah ye, o be an karan mun le ra Ala yere ta cogoya ra? (Ala be kuma ni adamadenw ye.)
- Mun na Ala tun b'a fe ka Sɔɔmu ani Gɔmɔri halaki? (O ta jurumunw cayara kosebe. O ma tugu Ala ra.)
- Ala be mun miiri jurumun ko ra? (Ala be jurumun kɔninya.)

- Jurumun ye mun ye? (Jurumun ye fɛn min ye ka ban Ala sago ma murutiri fɛ wala lɔnibariya.)
- Ala bena mun kɛ ni Sɔdɔmu ni Gɔmɔri mɔgɔw ye olu ta jurumun kosɔn? (Ala bena o halaki.)
- O bɛ an karan mun le ra ko sara min bɛ sɔrɔ jurumun na, o ye mun ye? (Jurumun bɛ faranyɔgɔnya don Ala ni mɔgɔw cɛ ka saya lasɛ mɔgɔw ma.)
- Ala ko a tena dugu halaki ni mɔgɔw nyuman jɔri tun bɛ o dugu kɔnɔ? (Mɔgɔw tan.)
- O bɛ an karan mun le ra Ala yɛrɛ ta cogoya ra? (Ala ye kanuyatigi ye, hinɛtigi lo, ani nɛɛmatigi.)

Karan 11

Sɔdɔmu dugu ni Gɔmɔri dugu ta ko
Genèse 19

ALA TA KUMA

Ayiwa, o meleke fla tagara se Sɔdɔmu o lon wulada fe.
Ibrahim kɔrɔce ta dence Lutu tun siginin be dugu donda ra.
A ka o ye minke,
a wurira ka taga o kunben ka o fo ni bonya ye.

A ko: "Ne matigicew, aw ye sabari ka na jigi aw ta jɔnce ta so,
janko ne ye ji di aw ma, aw ye aw senw ko.

O ko aw be si yan."

Meleke w ka Lutu jaabi ko: "Ayi, an bena si kene ma yan." (19:1-2)

Nka Lutu kumana o fe ka a gbeleya,
fo o tagara ni a ye ka taga jigi a ta so.

A ka domuni ba lalaga o ye. O ka domuni ke.

Dɔɔnin kera, Sɔdɔmu dugu mɔgɔw nana bon lamini.

O ka Lutu wele k'a fo a ye ko: "Mɔgɔ minw nana i fe bi su na,
o be min le? O labɔ yan, an be la ni o ye." (19:3-5)

Lutu bɔra. A ko mɔgɔw ma ko: "Ne balemaw, aw ye sabari,
aw kana sɔn nin kojugu nyɔgɔn ma." (19:7)

O k'a fo Lutu ye ko: "Ni i ma bo an nya sisan, an bena min ke ele ra,
o bena juguya ni i ta lonanw yere ta ye."

O ka Lutu nyɔni ka bo yi fanga ra,
ka gbara ko o be da kari.

O tuma ra meleke fla ka da yele ka Lutu mina
ka a ladon bon kɔnɔ, ka da sɔgɔ.

Mɔgɔ minw bee tun be bonda ra, meleke w ka olugu bee fiyen:

A kera ten, o ka da yɔrɔ nyini ka dese. (19:9-11)

Meleke fla k'a fo Lutu ye ko:

"Mɔgɔ o mɔgɔ be i ta mɔgɔ ye yan, i brancew, i denmusow,
o bee labɔ dugu nin kɔnɔ.

Matigi Ala ka an ci ka na dugu halaki." (19:12-13)

Ayiwa, Lutu bɔra ka taga kuma brancew fe,

minw tun bena a denmusow furu; a ko o ma ko:

"Aw ye wuri, an ye taga ka bo dugu nin kɔnɔ,
sabu Matigi Ala bena dugu halaki!"

Nka a kera a brancew nyana i ko Lutu be toron le kera o fe. (19:14)

Kenebɔda fe, meleke w kumana Lutu fe tuun, ka a gbeleya a ma; o ko:

"Wuri janko aw kana na faga dugu jenito fe." (19:15)

Ayiwa, meleke w nana a ye ko o te teliyara kow fe minke,

o ka Lutu mina a boro ma, ani a muso, ni a denmuso fla.

Melekew bora ni o ye ka taga o bla dugu ko fe;
sabu Matigi Ala tun b'a fe ka o tagan. (19:16)

O bonin ko dugu kono, meleke kelen ko Lutu ma ko:
"Aw ye bori ka aw yere kisi. Aw kana fleri ke ko fe,
aw fana kana lo kenegbe ba nin yoro si ra.
Aw ye bori ka taga fo kuruw fan fe, janko aw kana halaki." (19:17)

Teresun wurituma le kera Lutu dontuma ye Sowari dugu kono.

O tuma ra Matigi Ala ka kiribi ni tasuma lajigi
Sodomu dugu ni Gomori dugu kan i ko sanji.
Matigi Ala yere le tun ka o ke.

A ka o duguw bee jeni, ani o kenegbe bee,
ani a dugu magow bee, ani a yirisunw bee.

Ayiwa o tagato, Lutu ta muso ka fleri ke a ko fe.
A yelemana ka ke kogokuru ye. (19:23-26)

Ayiwa, o dugusagbe sogomada joona fe,
Ibrahim tun kumana ni Matigi Ala ye yoro min na,
a wurira ka taga o yoro kelen na.

A k'a nya wuri ka fleri ke Sodomu ni Gomori duguw fan fe,
ani o yoro kenegbe ba bee ra.
A ka sisi ba do wurito ye ka bo yi i ko dibigba ba do sisi.

Lon min Ala tun be o kenegbe yoro duguw halakira,
a hakiri tora Ibrahim ra;
o koson a ka Lutu kisi ka bo tasuma ra.
Lutu tun tagara sigi o dugu minw na,
o tasuma le ka o duguw bee halaki. (19:27-29)

ALA TA KUMA

Nyininkaliw:

- Lutu ka melekeew ye minke a ka mun le fo o ye? (Ka na jigi a ta so.)
- Melekew ka domuni ke ka ban Lutu ta so kono, mun le kera? (Sodomu dugu magow nana bon lamini. O ka Lutu wele ka a fo a ye ko o b'a fe ka la ni lonanw ye.)
- An k'a lon ko Sodomu dugu magow ta kewalew o tun ye jurumun ye cogo di? (Melekew ka magow bee nya fiyen. Melekew k'a fo Lutu ye ko o bena dugu bee halaki o dugu magow koson.)
- O be an karan mun le ra ko Ala be mun miiri jurumun ko ra? (Ala be jurumun koninya.)
- Mun na Ala be jurumun koninya? (Ala saninyanin lo ani a terennin lo fana.)
- Ala k'a lon ko nin magow ka jurumun ke cogo di? (Ala be fenw bee lon.)
- Melekew ka mun fo Lutu ye ko a ka kan ka mun ke? (Magow o magow be a ta magow ye o yoro ra, o ka taga ka bo dugu kono. O bena dugu bee halaki le.)
- Cew minw tun bena Lutu denmusow furu, o lara Lutu ta kuma ra wa? (Ayi.)
- Cew minw tun bena Lutu denmusow furu, melekeew bena o kisi ni cew te taga ka bo dugu kono wa? (Ayi.)

- O be an karan mun le ra Ala ta kolatigeni ko ra? Adamadenw be se ka gbara Ala ra cogo di? (Adamadenw be se ka gbara Ala ra ka kanya ni Ala yere ta sago ye ani Ala ta kolatigeni.)
- Lutu, a muso, ani a denmuso fla, o tun tagara cogo di? (Melekew ka olugu mina boro ma. Melekew bɔra ni o ye ka taga o bla dugu kɔ fe.)
- Melekew sɔnna ko Lutu ani a ta sɔmɔgɔw ye dugu halaki tɔ fle wa? (Ayi.)
- Lutu ta muso ka mun ke? (A ka fleri ke a kɔ fe. A yelemana ka ke kɔgɔkuru ye.)
- Lutu ta muso, a ka jurumun ke wa? (}nhɔn.)
- Jurumun ye mun ye? (Jurumun ye fen min ye ka ban Ala sago ma murutiri fe wala lɔnibariya.)
- Mɔgɔw nyuman tan tun be o dugu kɔnɔ wa? (Ayi.)
- An b'a lɔn ko mɔgɔw nyuman tan tun te o dugu ra cogo di? (Ala k'a fɔ ko a tena dugu halaki ni mɔgɔw nyuman tan tun be yi. Ala be a ta layiri dafa.)

Karan 12

Isiyaka woroko ani Iburahima ka Hajara ni Sumayila gben
Genése 21:1-21

ALA TA KUMA

Ayiwa, Ala tun ka kuma min fɔ Saran ye ko a bɛna den sɔɔ,
a ka o kɛ Saran ye.

Saran nana kɔɔ ta i n'a fɔ Ala tun k'a fɔ a ye cogo min na.

Ala ta wagati latigenin na,

a nana kɔɔ ta Iburahima fɛ ka Iburahima kɔɔnin to.

Ala tun ka wagati min latige, o nana se minke,

Iburahima ka dence sɔɔ Saran fɛ,

o ka o den tɔgɔla ko Isiyaka. (21:1-3)

Iburahima ka a dence Isiyaka kenesigi a woronin tere seeginan lon na,

i n'a fɔ Ala tun ka layiri min ta Iburahima ye

ko ni den o den worora a ta so kɔɔ,

tere seeginan na, a ye a kenesigi.

A ka Isiyaka kenesigi a tere seeginan lon. (21:4)

Iburahima dence Isiyaka worora tuma min na,

Iburahima tun ka san keme sɔɔ ka ban.

Saran ko: "E! Ala ka ninsɔndiyako ba le kɛ ne ye dɛ!

Mɔgɔ o mɔgɔ k'a mɛn ko Saran kɔɔnin ka den woro,

o bɛɛ bɛna ninsɔndiya.

Jɔn tun k'a lɔn ko Saran bɛna dence woro Iburahima ye?

Ne Saran, ne ka den sɔɔ, ka sin di den ma Iburahima kɔɔnin ye!" (21:5-7)

Ayiwa, Isiyaka tun bɛ kɔɔra ka na.

O nana a dabɔ sin na lon min na,

Iburahima ka nyanagbɛ ba dɔ kɛ o lon na. (21:8)

Lon dɔ, Misirankan muso Hajara tun ka dence min woro Iburahima ye,

Saran ka o cɛnin yerɛkotɔ ye Isiyaka ma.

Saran ka a fɔ Iburahima ye ko: "Baaradenmuso ni dence gben,

sabu a dence man kan ka i cɛn ta ni ne dence Isiyaka ye." (21:9-10)

O kuma digira Iburahima ra kosebɛ a dence Sumayila kosɔn.

Nka Ala k'a fɔ Iburahima ye ko:

"Cɛnin ni baaradenmuso ko kana digi i ra dɛ!

Saran ka min fɔ i ye, a kɛ ten, i ye o bɛɛ kɛ;

sabu ne ka duruja min layiri ta i ye,

o duruja bɛna bɔ Isiyaka le ra.

Ne bɛna i ta baaradenmuso ta dence kɛ siya dɔ fana bɛmace ye,

sabu i ta duruja lo fana." (21:11-13)

Ibrahim wura wurira sɔgɔmada jooɔa fe;
 a ka domuni di Hajara ma, ka ji ke bara dɔ ra ka o di a ma.
 A ka a dence di a ma, ko o ye taga.
 A bɔra ka taga; nka o tagara tunu Beri Seba kongokolon yɔrɔ ra. (21:14)

Ji nana ban bara kɔnɔ minke, Hajara ka a dence to yiritunin dɔ kɔrɔ
 ka taga sigi yɔrɔ were, ka a yɔrɔ janya den na,
 ko ale t'a fe ka a den satɔ ye.
 A tagara sigi o yɔrɔ ra ka ke kule ye. (21:15-16)

Ala ka den kasikan men. Ala ta meleke tora san fe
 ka Hajara wele k'a fɔ a ye ko:
 "Hajara, mun le kera? Kana siran,
 sabu Ala ka den kasikan men, ka a to yiri kɔrɔ.
 Wuri ka den ta; i ye a boro mina.
 A ta duruja bena ke siya ba le ye." (21:17-18)

Ayiwa, a tagara den ta. Ala k'a ke Hajara ka kɔlɔn dɔ ye, ji be o ra.
 A tagara bara fa ji ra ka na a di den ma,
 a k'a min. (21:19)

Ala tora o den fe. A bonyara, a sigira kongokolon kɔnɔ,
 a kera karanbonbaga ye, a tun be o lɔn kosebe.
 A bamuso ka Misiranka muso dɔ furu ka a di a ma. (21:20-21)

ALA TA KUMA

Nyininkaliw:

- Ibrahim si tun ye san jɔli ye a dence Isiyaka woro wagati ra? (San keme.)
- Isiyaka woro, o be an karan mun le ra Ala yere ta cogoya ra? (Ala be a ta layiri dafa. Ala ye Sebetigi ye.)
- Isiyaka diara Saran ye wa? (}nhɔn. Saran ko ko Ala ka ninsɔndiyako ba le ke ale ye.)
- Mun na Saran dimina Sumayila kɔrɔ? (A ka Sumayila yerekotɔ ye Isiyaka ma.)
- Saran ka mun fɔ Ibrahim ye Hajara ani Sumayila ko ra? (Ibrahim ka kan k'o gben sabu Sumayila man kan ka a cen ta ni Saran dence Isiyaka ye.)
- Ibrahim tun b'a fe ka Hajara ani Sumayila gben wa? (Ayi.) Mun na? (Sumayila fana tun ye a den ye.)
- Mun na Ibrahim sɔnna ka Hajara ani Sumayila gben? (Ala k'a a fɔ Ibrahim ye ko Ibrahim ta duruja min layiri tara a ye, o duruja bena bɔ Isiyaka le ra. Ala bena Sumayila ke siya dɔ fana bemace ye.)
- O be an karan mun le ra ko adamadenw be se ka gbara Ala ra cogo di? (Adamadenw be se ka gbara Ala ra ka kanya ni Ala yere ta sago ye ani Ala ta kolatigeni.)
- Mun kera Hajara ani Sumayila fe ni ji nana ban bara kɔnɔ? (Hajara ka a dence to yiritunin dɔ kɔrɔ ka taga sigi yɔrɔ were, ka a yɔrɔ janya den na, ko ale t'a fe ka a den satɔ ye.)

- Ala tun b'a lɔn ko Hajara tɔɔɔra wa? (}nhɔn.)
- Ala tun b'a lɔn ko Hajara tɔɔɔra cogo di? (Ala be fenw bee lɔn.)
- Ala ta meleke ka mun fɔ Hajara ye ko? (Sumayila ta duruja bena ke siya ba le ye.)
- Ala ka mun ke ka ji di Hajara ma? (Ala k'a ke Hajara ka kɔlɔn dɔ ye. Hajara tagara bara fa ji ra ka na a di den ma, a ka a min.)
- Ko Ala k'o deme, o be an karan mun le ra Ala yere ta cogoya ra? (Ala ye kanuyatigi ye, hinetigi lo, ani neematigi.)

Karan 13

Ala ka Iburahima kɔrɔbɔ k'a flɛ a dence ko ra
Genése 22:1-19

ALA TA KUMA

O kow bɛɛ kɔ fɛ, Ala nana Iburahima kɔrɔbɔ k'a flɛ.

Ala k'a fɔ Iburahima ye ko:

"Iburahima, Iburahima!"

Iburahima ko: "Naamu." (22:1)

Ala ko: "I dence kelenpe Isiyaka min ko ka di i ye,

O mina ka taga ni a ye Morija jamana ra.

Ne bɛna kuru dɔ yira i ra, ni i sera yi,

i bɛ a kɛ saraka ye a kuru kan." (22:2)

Iburahima wurira sɔgɔmada jooɔna fɛ, ka a ta fali labɛn,

ka a ta baaraden fla kiri ka gban a yɛrɛ kɔ,

ani a dence Isiyaka.

A bɛna lɔgɔ min kɛ ka saraka jɛni, a ka o ci,

ka o ta, ka kɛ taga ye.

Ala ka yɔrɔ min fɔ a ye, o ka kɛ taga ye yi. (22:3)

O ka tere saba kɛ tagama ra.

A tere sabanan Iburahima ka a nya kɔrɔta ka yɔrɔ ye yɔrɔ jan yi.

Iburahima k'a fɔ baaradenw ye ko:

"Aw ye to yan ni fali ye. Ne ni den bɛna taga fɔ yan fɛ yi,

ka taga Ala bato. Ni an tilara, an bɛ segi ka na." (22:4-5)

Ayiwa, Iburahima ka sarakajeni lɔgɔ ta ka a nyu a dence Isiyaka kunna,

A ka tasuma ni muru mina a yɛrɛ boro,

o fla ka kɛ taga ye nyɔgɔn fɛ.

Isiyaka k'a fɔ a face ye ko: "Baba!"

Iburahima ko: "Naamu, n' dence."

Isiyaka ko: "Tasuma bɛ an fɛ,

lɔgɔ fana bɛ an boro;

saga min bɛna kɛ saraka ye, o do bɛ min?"

Iburahima ko: "Saga min bɛna kɛ saraka ye,

Ala yɛrɛ le bɛna o ko nyanabɔ."

O fla ka kɛ taga ye. (22:6-8)

Ala tun ka yɔrɔ min yira o ra, o tagara se yi minke,

Iburahima ka sarakajɛnifɛn dɔ lɔ, ka lɔgɔ la a kan.

A ka a dence Isiyaka mina ka a siri,

ka a la sarakajɛnifɛn kan, lɔgɔ kunna.

A ka a boro bɔ ka muru ta ko a bɛ a dence kannatigɛ.

A ko a bɛ muru la den kan na minke dɔrɔn,

Matigi Ala ta meleke tora san fe ka peren ko:

"Ibrahim, Ibrahim."

Ibrahim ko: "Naamu."

Meleke ko: "Kana i boro se den ma de.

Kana foyi ke a ra.

Sisan ne k'a lon jate ko i be siran Ala nya.

O koson i ma ban ka i dence kelenpe ke saraka ye ka a di ne ma." (22:9-12)

Ibrahim ka a nya munu ka a ko fle ka sagajigi do ye a ko fe,
a sirinin be a gbanw ma yiritu do ra.

Ibrahim tagara o sagajigi mina

ka na a faga ka a ke saraka ye a dence Isiyaka no ra. (22:13)

Matigi Ala ta meleke tora san fe ka Ibrahim kiri kura ye,

A k'a fo Ibrahim ye ko:

"Ibrahim, i dence kelenpe Isiyaka min ko ka di i ye,
i ma ban ka o ke saraka ye ne ye.

O le koson, ne bena kari ne yere ra:

ne bena i duruja caya ka siyaba bo i ra.

I duruja bena caya i n'a fo lolow ka ca cogo min na
ani kogjida ra kenken ka ca cogo min na.

Dununya siyaw bee bena nema soro ne fe ele ta durujaw baraka le ra,
sabu ele sonna ka ne kan mina." (22:15-18)

Ayiwa, Ibrahim ni a dence sekora ka taga baardenw koru. (22:19)

ALA TA KUMA

Nyininkaliw:

- Ala ka mun fo Ibrahim ye ko? (I dence kelenpe Isiyaka, o mina ka taga ni a ye Morija jamana ra; Ala bena kuru do yira a ra, ni a sera yi a be a ke saraka ye o kuru kan.)
- Mun na Ala k'a fo Ibrahim ye ko a ka kan ka Isiyaka ke saraka ye? (Ka Ibrahim korobo k'a fle a dence ko ra.)
- Ibrahim ka Ala ta kuma men ka o ke wa? (}nhon.) Mun na? (Ibrahim ye mogo terennin ye.)
- Ibrahim ka mun ta ka taga tagamara? (A ta fali, a ta baarden fla, ani dence Isiyaka, loko, muru, takami.)
- Ala tun be ni Ibrahim ye a ta tagamara wa? (}nhon.)
- O be an karan mun le ra Ala yere ta cogoya ra? (Ala be yoro bee.)
- Isiyaka tun b'a lon ko a face bena a ke saraka ye? (Ayi.)
- Ala ka layiri juman ta Ibrahim ye folo? (Ko a duruja bena caya i ko lolow.)
- Ala be a ta layiri dafa wa? (}nhon.)
- Ibrahim ka lon ko a kana a ta dence ke saraka ye cogo di? (Matigi Ala ta meleke tora san fe ka Ibrahim wele.)

- Ala ka a ta layiri dafa Ibrahima ye cogo di? (A ye sagajigi do di a ma ka ke saraka ye.)
- Ko Ala ka sagajigi do di Ibrahima ma janko a kana a dence faga, o be an karan mun le ra Ala yere ta cogoya ra? (Ala ye kanuyatigi ye, hinetigi lo, ani neematigi. Ala ye Seb'etigi ye.)
- Ala ka layiri juman ta Ibrahima ye a ta kan minali koson? (Ala bena neema a ye, ka a ta duruja caya i ko lolow ani kogjida ra kenken. Dununya siyaw bee bena neema soro Ala fe Ibrahima ta durujaw baraka le ra.)

Karan 14

Isiyaka dence fla ko ra
Genèse 23, 25, 27

*Ibrahim ta muso Saran si bee lajennin kera
san keme ni san mugan ani wolonfla.
Saran sara.
Ibrahim nana sigi Saran su korɔ, k'a su kasi.
Ibrahim nana bo a ta muso Saran su korɔ,
ka taga kuma ni Heti ta magow ye.
A ko: "Ne ye lonan le ye aw fe yan.
Aw ye yoro do fiyeere ne ma,
ne be o ke kaburuso ye ka ne ta muso sutara,
k'a su bo ne nya korɔ." (23:1-4)*

*Heti magow sonna ka kuruwo fiyeere Ibrahim fe. (23:7-16)
O ko, Ibrahim ka a ta muso Saran su don.
O yoro be Kanaana jamana ra. (23:19-20)*

*Ibrahim si bee lajennin kera san keme ni san biwolonfla ni san looru.
O ko a sara.
A dence fla, Isiyaka ni Sumayila, olu k'a su don kuruwo ra.
Ibrahim ni a muso Saran su donna yi le. (25:7-10)*

ALA TA KUMA

Ibrahim sanin ko, Ala neemara a dence Isiyaka ye. (25:11)
Ka Isiyaka si to san binaani, a ka Rebeka furu.
Isiyaka ta muso tun ma den sorɔ.
Isiyaka ka Matigi Ala daari a muso ye;
Matigi Ala ka a ta daariri mina.
A muso Rebeka ka konɔ ta. (25:19-21)

Rebeka ka konɔ ta flandinw le ra.
Ka a sorɔ o ma woro ban,
denw tun be nyogon nyoni nonina bamuso konɔ.
Rebeka ko: "Ni o lo ne ta konɔtari kun kera mun le ye sa?"
A ka Matigi Ala nyininka o ko ra.
Matigi Ala ko:
"Siya fla le be i konɔ;
ni i ka na o siya fla woro,
o tena ben kelen ma;
o bena faran.
O fla ra kelen fanga bena bonya kelen ma;
Koroceman le bena ke dogoman ta jon ye." (25:22-23)

Ayiwa, Rebeka jigilon nana se. A jigira flandinw le ra.

Den fɔlɔ nana; ale kera wuleman,
ka a yɔrɔ bɛɛ kɛ si ye i ko sagasi derege.

O ka ale tɔgɔla ko Esawu.

O kɔ a dɔgɔɛ nana; ale natɔ ka a kɔrɔɛ sen mina a boro.

O ka ale tɔgɔla ko Yakuba. (25:24-26)

Denw nana nyanatige. Esawu nana kɛ donsoɛ fari ye,
ka kɛ kongoyaalabaga ye.

Yakuba ale kera mɔgɔ sumanin ye, ka kɛ sokonɔsigibaga ye.

Esawu ko le tun ka di Isiyaka ye, sabu ale baraka ra,

Isiyaka tun bɛ sogo sɔrɔ k'a domu.

Yakuba ko le tun ka di Rebeka ye. (25:27-28)

Lon dɔ, Yakuba tun bɛ sɔsɔ tobira.

Esawu sɛgeninba nana ka bɔ kongo ra.

A ko Yakuba ma ko: "Ne sɛgɛra, kongo bɛ nyini ka ne faga;

sabari k'a to ne ye i ta sɔsɔ wulen nin dɔ domu." (25:29-30)

Yakuba ko: "Ni i ka i ta kɔrɔya falen sɔsɔ ra ne ma bi,
ne bɛ sɔrɔ ka sɔsɔ dɔ di i ma."

Esawu ko: "Kɔngɔ bɛ nyini ka ne faga;

kɔrɔya bɛ mun le nya ne ye?"

Yakuba ko: "Kari a ra fɔlɔ ne ye."

Esawu karira;

a k'a ta kɔrɔya falen Yakuba fɛ sɔsɔ ra.

O kɔ Yakuba sɔrɔra k'a ta sɔsɔ dɔ di Esawu ma, ani buru.

Esawu ka o domu, ka ji min, ka wuri ka tɛmɛ. (25:31-34)

A kera ten le Esawu ma a ta kɔrɔya jate. (25:35)

Isiyaka tun bɛ kɔrɔra ka na.

A nyadenw baraka dɔgɔyara fɔ ka na kɛ a tɛ foyi yera tuun.

Lon dɔ, a ka a dence fɔlɔ Esawu wele;

a ko: "N' dence!"

Esawu ko: "Naamu."

Isiyaka ko: "A flɛ, ne kɔrɔra, ne fana ma ne sawagati lɔn.

I ka taga kongo ra ka taga sogo nyini ne ye.

Sogo tobi cogo min ka di ne ye, i bɛna o nyɔgɔn tobi,

ka na a di ne ma, ne ye a domu,

janko ne ye dugawu kɛ i ye sani ne ye sa." (27:1-4)

Isiyaka ka min fɔ, jaga Rebeka ka o mɛn.

Ayiwa Esawu nana taga kongo ra ka taga sogo nyini minke,

Rebeka ko a dence Yakuba ma ko:

"N' dence, ne bɛna min fɔ i ye, i ka o lamɛn kosɛbɛ.

Taga ba fla mina ba kuru ra ka na.

Domuni min nyɔɔɔn ka di i face ye, ne bɛna o tobi a ye,
i bɛ taga n'a ye a fɛ, a ye a domu,
ka dugawu kɛ i ye sani a ye sa." (27:5-6, 8-10)

Yakuba tagara ba fla mina ka na a di a bamuso ma.

Sogo tobi cogo min ka di a face ye, bamuso ka o nyɔɔɔn dɔ tobi.
O kɔ, a ka a dence fɔlɔ Esawu ta fani dɔw ta bon kɔnɔ yi,
ka o don Yakuba ra.

A ka ba gbolo dɔ kɛ ka Yakuba borokanw datugu, ani a kan.
Yakuba tagara ni sogo ye a face fɛ.

A ka a face wele ko: "Baba."

Isiyaka ko: "Naamu." A ko: "N' dence, ele ye jɔn le ye?"

Yakuba k'a face jaabi ko: "Ne le ye i dence fɔlɔ Esawu ye.

I tun ka min fɔ ne ye, ne ka o le kɛ.

Sabari ka wuri ka sigi ka ne ta sogo dɔ nyimi, ka dugawu kɛ ne ye."

Isiyaka ko: "E! ele ka sogo sɔrɔ ka ban wa?"

Yakuba ko: "I Matigi Ala yerɛ le ka sogow lana ne fɛ."

Isiyaka ko: "N' dence gbara yan,

ne ye maga i ra k'a lɔn ni can lo ele le ye ne dence Esawu ye."

Yakuba gbarara a face ra; a face magara a ra minke, a ko:

"A! a tigi kan ye Yakuba kan ye,

nka a borow ye Esawu ta borow ye."

Isiyaka ma se k'a lɔn ko Yakuba lo.

Yakuba ka sogo sigi a kɔrɔ, a ka a domu.

O kɔ, Isiyaka ko: "Gbara ne ra i ye ne fɔ ni kanuya ye."

Yakuba gbarara a ra k'a fɔ ni kanuya ye.

Isiyaka k'a ta faniw kasa mɛn.

A ka dugawu kɛ a ye. (27:14-26)

Ayiwa Isiyaka bɛ banna dugawu kɛra Yakuba ye,

Yakuba fana bɛ bɔra a face kɔrɔ dɔrɔn,

a kɔrɔcɛ Esawu nana ka bɔ kongo ra.

A tagara a ta sogo dɔ tobi ka na sigi a face kɔrɔ.

A ko a face ma ko:

"Baba, wuri ka i dence ta sogo dɔ domu,
ka dugawu kɛ a ye."

A face Isiyaka ko: "Ele ye jɔn le ye?"

A ko: "Ne le ye i dence kɔrɔba Esawu ye." (27:30-32)

Esawu ka o fɔ minke, Isiyaka ja tigera fɔ a bɛ yerɛyerɛ.

A ko: "Jɔn le do nana ni sogo ye ne fɛ;

ne ka a domu ka dugawu kɛ a tigi ye?" (27:33)

Ayiwa Esawu ka o kuma mɛn a face fɛ minke,

a jusu kasira; a kulera kosebɛ.

A k'a fɔ a face ye ko:

"Baba, dugawu dɔ ke ne fana ye!"

Isiyaka ko: "I dɔgɔcɛ le nana faninya tige,
ka i janfa, ka i ta dugawu sonya."(27:34-35)

Esawu ko a face ma ko: "O tuma ele ma dugawu dɔ bla ne fana ye wa?

A face ko:

"A flɛ, ele tɛna dugukolo turu sɔrɔ,
i tɛna sankolo nkɔmiji fana sɔrɔ.
I bɛna nyanamanya i ta muru le baraka ra.
I bɛna ke i dɔgɔcɛ ta jɔn ye fana;
nka i bɛna to i yere ma ka yaala ka lamini,
ka i yere bɔ a ta jɔnya fanga kɔrɔ." (27:36, 39-40)

Ayiwa Isiyaka tun ka dugawu min ke Yakuba ye,
o ko kera sababu ye ka a to Esawu ka Yakuba kɔninya;
a nana ke Esawu tun b'a fɔra a yere kɔnɔ ko:

"Ne face sawagati bɛ surunyara;
ni a sara, ka a sutara ka ban,
ne bɛna ne dɔgɔcɛ Yakuba faga." (27:41)

ALA TA KUMA

Nyininkaliw:

- Isiyaka ta muso tɔgɔ bɛ di? (Rebeka.)
- Ala ka mun fɔ Rebeka ye, a ta flandinw ko ra? (Ko siya fla le bɛ a kɔnɔ. O tɛna ben kelen ma. Kɔrɔcɛman le bɛna ke dɔgɔcɛman ta jɔn ye.)
- Ko Ala bɛ kuma ni Rebeka ye, o bɛ an karan mun le ra Ala yere ta cogoya ra? (Ala bɛ kuma ni adamadenw ye. Ala bɛ fenw bɛɛ lɔn.)
- Esawu ani Yakuba ta cogoya bɛ di? (Esawu nana ke donsoce fari ye, ka ke kongoyaalabaga ye. Yakuba ale kera mɔgɔ sumanin ye, ka ke sokɔnɔsigibaga ye.)
- Jɔn ka di Isiyaka ye? (Esawu.) Jɔn ka di Rebeka ye? (Yakuba.)
- Ka den kelen ko di i ye, ka tɛmɛ denw tɔw bɛɛ kan, a man nyi wala a ka nyi? (A man nyi.)
- Mun na Esawu ka a ta kɔrɔya falen Yakuba fɛ? (Sabu a b'a fɛ ka sɔsɔ domu.)
- Esawu ale ka a ta kɔrɔya jate wa? (Ayi.)
- Wagati min na Isiyaka tun bɛ kɔrɔra ani a nyadenw baraka dɔgɔyara tuma min na, a ka mun fɔ Esawu ye? (A ko taga kongo ra ka taga sogo nyini ne ye. Isiyaka b'a fɛ ka dugawu ke a ye.)
- Rebeka ka mun fɔ Yakuba ye? (Taga ba fla mina sabu ne bɛna domuni tobi min nyɔgɔn ka di i face ye janko Isiyaka ye dugawu ke Yakuba ye.)
- Rebeka ani Yakuba ka Isiyaka janfa cogo di? (Rebeka ka Esawu ta fani ta ka o don Yakuba ra. A ka ba gbolo dɔ ke ka Yakuba borokanw datugu ani a kan.)
- Sani Rebeka ye a ta denw woro, Ala ka layiri juman ta a ye? (Kɔrɔcɛman le bɛna ke dɔgɔcɛman ta jɔn ye.)
- Adamadenw fɛ, kɔrɔcɛman kera dɔgɔcɛman ta jɔn ye wa? (Ayi.)

- Ko Ala ta kolatigeni ni mɔgɔw ta kolatigeni, o tɛ kelen, o bɛ an karan mun le ra ko adamadenw bɛ se ka gbara Ala ra cogo di? (Adamadenw bɛ se ka gbara Ala ra ka kanya ni Ala yere ta sago ye ani Ala ta kolatigeni.)
- Rebeka lara Ala ta layiri ra wa? (Ayi. Ni a tun lara Ala ta layiri ra, a mako tun tɛ k'a cɛ janfa.)
- Rebeka ani Yakuba ta kɛwalew, o tun ye jurumun ye wa? (}nhɔn.)
- Mun na? Jurumun ye mun ye? (Jurumun ye fen min ye ka ban Ala sago ma murutiri fɛ wala lnibariya.)
- Ala bɛ mun miiri jurumun ko ra? (Ala bɛ jurumun kɔninya.)
- Wagati min na Yakuba ka domuni di a face ma, mun kera? (Isiyaka ka dugawu kɛ Yakuba ye.)
- Esawu ka mun fɔ Yakuba ko ra? (A jusu kasira. A a b'a fɛ ka Yakuba faga.)

Karan 15

Yakuba ta siko
Genèse 27-28

ALA TA KUMA

Ayiwa Isiyaka tun ka dugawu min ke Yakuba ye,
 o ko kera sababu ye ka a to Esawu ka Yakuba kɔninya;
 a nana ke Esawu tun b'a fɔra a yere kɔnɔ ko:
 "Ne face sawagati be surunyara; ni a sara,
 ka a sutara ka ban, ne bena ne dɔgɔce Yakuba faga."
 Dɔ tagara Rebeka fe, ka taga a dence fɔlɔ Esawu ta miiriya fɔ a ye.
 Rebeka k'a dence Yakuba wele, k'a fɔ a ye ko:
 "A fle, i kɔrɔce Esawu ko a bena i faga k'a yere dimi bɔ.
 O ra ne bena min fɔ i ye, o lamɛn.
 I ka kan ka bori ka taga Kanaana jamana ra,
 ne kɔrɔce Laban fe yi.
 I be taga to ale kɔrɔ ka wagati ke yi,
 sani ka a to i kɔrɔce jusu ye suma.
 I ye to yi fɔ i kɔrɔce ta dimi ye mala,
 janko i ka min ke a ra a ye nyina o kɔ.
 Ni a nana nyina, ne bena i lana yan tuun.
 Ni o te ne le bena bɔnɔ aw fla beɛ le ra lon kelen na ten." (27:41-45)

Ayiwa, Rebeka tagara a fɔ Isiyaka ye ko:
 "Isiyaka, Esawu ka Heti denmuso minw furu,
 o musow kɔni ka ne sege fɔ ka dununya lɔgɔ beɛ bɔ ne ra.
 Ayiwa, ni Yakuba fana nana o musow nyɔgɔn dɔ furu nin jamana ra yan,
 Heti denmusow ra, o tuma hali ne ye sa o belen ka fisa." (27:46)

Ayiwa Isiyaka ka Yakuba wele o le ra ka dugawu ke a ye,
 k'a fɔ a ye ko:
 "I kana i ta muso ta Kanaanakaw ta denmusow ra de!
 I be taga fɔ Mesopotami jamana le ra, i bamuso face ta so,
 ka taga i bamuso kɔrɔce Laban ta denmuso dɔ ta
 i muso ye o yɔrɔ ra yi. (28:1-2)

O kɔ, Isiyaka ka Yakuba bla ka taga Mesopotami jamana ra,
 Laban fe.
 Laban ye Yakuba ni Esawu bamuso Rebeka kɔrɔce ye. (28:5)

Ayiwa, Esawu nana a ye ko Isiyaka ka dugawu ke Yakuba ye,
 ka a ci ka taga Mesopotami jamana ra,
 k'a fɔ a ye ko a kana muso ta Kanaanakaw ta denmusow ra.
 Ayiwa Esawu k'a lɔn o le ra ko Kanaana sunguruw man di a face Isiyaka ye.
 A k'a ye ten minke,
 a wurira ka taga Iburahima dence Sumayila ta mɔgɔw fe,

ka taga olugu denmuso dɔ furu k'a fara a ta muso tɔw kan. (28:6-9)

Ayiwa Yakuba bɔra Beri Seba ka ke taga ye Haran.

A tagatɔ, a tagara se yɔrɔ dɔ ra,
a ka si yi sabu tere tun benna ka ban.

A ka kabakuru dɔ ta ka o bla a kun kɔrɔ ka la.

A sikora ka yelenyelennan dɔ ye,

a lɔnin be dugu ma, a kun be sera fɔ sankolo ma.

Ala ta melekew tun be yelenna ka jigi o yelenyelennan fe,

Matigi Ala yere tun be yelenyelennan kunna, san fe yi.

Ala ko Yakuba ma ko: "Ne le ye Matigi Ala ye,

i bemace Ibrahim ta Ala, ani i face Isiyaka ta Ala.

I lanin be dugukolo min kan ten, ne bena o di i ni i ta duruja ma.

I ta duruja bena caya i ko dugukolo kenkenmugu.

I ta denw bena caya ka taga terebenyanfan fe,

ka taga terebɔyanfan fe,

ka taga sahiliyanfan fe,

ani ka taga woroduguyanfan fe.

Ne bena neema dugukolo gbaw bee ye

ele ni i ta duruja le sababu ra.

Ne bena ke ni i ye; ni i be taga yɔrɔ o yɔrɔ,

ne bena ke ni i ye ka i tagan kojugu ma.

Ne bena a to i ye sekɔ ka na nin jamana ra yan tuun.

Ne tena i to i kelen na fiyewu.

Ne ka fen o fen fɔ i ye, ne bena o bee ke k'a dafa." (28:10-15)

Yakuba wurira sunɔgɔ ra minke, a ko: "Sigiya te a ra,

Matigi Ala be nin yɔrɔ ra; ne do tun ma o lɔn."

Yakuba siranna; a ko: "Yɔrɔ nin ye siranyayɔrɔ le ye de!

I b'a sɔrɔ yan le ye Ala ta so ye cɔ.

Sankolo donda fana ka kan ka sɔrɔ yan le."

A wurira sɔgɔmada joona fe; a tun ka kabakuru min bla a kun kɔrɔ,

a ka o wuri k'a lɔ, ka turu bɔn a kan,

ka a ke hakirijigifen ye.

A ka o yɔrɔ tɔgɔla ko Beteli. (28:16-19)

Yakuba ka dajuru ta Ala fe; a ko: "Ni Ala tora ni ne ye,

ka ne tagan kojuguw ma nin tagama ra,

ni a ka domuni di ne ma ne y'a domu,

ka ne ta fani donta di ne ma,

k'a to ne ye sekɔ hera ra ka na ne faso ra,

o tuma Matigi Ala bena ke ne ta Ala ye.

Ne ka nin kabakuru min lɔ nin ye fana yan,

k'a ke hakirijigifen ye, o yɔrɔ bena ke Ala ta so ye.

Ni ne ka fen sɔrɔ, ne bena o yaga bɔ Ala ye." (28:20-22)

ALA TA KUMA

Nyininkaliw:

- Mun na Rebeka tun b'a fe ka Yakuba ci ka taga a ta jamana ra? (Esawu tun be nyini k'a faga.)
- Esawu ta kolatigeni, o ye jurumun ye wa? (}nhɔn.)
- Mun na? Jurumun ye mun ye? (Jurumun ye fen min ye ka ban Ala sago ma murutiri fe wala lɔnibariya.)
- Ni Yakuba tun m'a kɔrɔce janfa, a tun ka kan ka taga wa? (Ayi.)
- Jurumun be se ka mun ke an ni mɔgɔw ce jennyɔgɔnya ko ra? (O be se k'an faran nyɔgɔn na.)
- Jurumun be se ka mun ke an ni Ala ce jennyɔgɔnya ko ra? (Jurumun be faranyɔgɔnya don Ala ni mɔgɔw ce ka saya lase mɔgɔw ma.)
- Esawu ka mun ke ni a ka lɔn ko Kanaana sunguruw man di a face Isiyaka ye? (A wurira ka taga Ibrahima dence Sumayila ta mɔgɔw fe ka taga olugu denmuso do furu k'a fara a ta muso tɔw kan.)
- I be mun le miiri, hakiri juman be Yakuba fe ni a bɔrira ka ta a ta bamuso ta jamana ra tuma min na? (A siranna.)
- Yakuba ta siko ye mun ye? (A sikora ka yelenyelennan do ye, a lɔnin be dugu ma, a kun be sera fo sankolo ma. Ala ta melekew tun be yelenna ka jigi o yelenyelennan fe. Matigi Ala yere tun be yelenyelennan kunna, san fe.)
- Ala ka mun fo Yakuba ye ko a ye jon ye? (Matigi Ala ye, Yakuba bemace Ibrahima ta Ala, ani a face Isiyaka ta Ala.)
- O be an karan mun le ra Ala yere ta cogoya ra? (Ala ye kelenpe le ye. Ala saninyanin lo ani a terennin lo fana. Ala be kuma ni adamadenw ye.)
- Yakuba ka faninyafɔ a face ye wa? (}nhɔn.)
- Yakuba k'a kɔrɔce janfa wa? (}nhɔn.)
- Ni Yakuba tun ye faninyafɔbaga ye ani janfanden ye, mun na Ala sɔnna ka gbara Yakuba ra? (Ala be a ta layiri dafa.)
- Ko Yakuba tun be se ka gbara Ala ra, ani a ma konyuman ke, o be an karan mun le ra ko adamadenw be se ka gbara Ala ra cogo di? (Adamadenw be se ka gbara Ala ra ka kanya ni Ala yere ta sago ye ani Ala ta kolatigeni.)
- Ala ka layiri juman ta Yakuba ye? (A lanin be dugukolo min kan, Ala bena o di Yakuba ni a ta duruja ma. A ta duruja bena caya i ko dugukolo kenkenmugu. Ala bena neema dugukolo gbaw bee ye Yakuba ni a ta duruja le sababu ra. Ala be ni a ye; ni a be taga yɔrɔ o yɔrɔ, Ala bena ke ni a ye ka a tagan kojugu ma. Ala tena a to a kelen na fiyewu. Ala ka fen o fen fo a ye, Ala bena o bee ke ka a dafa.)
- Ala ka layiri juman ta Yakuba ye dugukolo gbaw ko ra? (Ala bena neema dugukolo gbaw bee ye Yakuba ni a ta duruja le sababu ra.)

Karan 16

Yusufu ni a kɔrɔcɛw
Genɛsɛ 30-33, 35, 37

*Yakuba wurira ka sira mina ka taga terebɔ jamana fanfɛ.
A sera Laban fɛ yi.*

K'a to Haran, Yakuba ka muso furu ka den tan ni kelen sɔrɔ o yɔrɔ ra.

*Yakuba ka san mugan le ke Laban fɛ baara ra. (31:38)
Ayiwa, Yakuba kera fentigi ye. A ka baw ni sagaw sɔrɔ caman;
baaraden musomanw ni a cɛmanw tun be a fɛ,
ani nyɔgɔmɛw, ani faliw. (30:43)*

Lon dɔ Matigi Ala k'a fɔ Yakuba ye ko:

"Sekɔ i faso ra, i worora yɔrɔ min. Ne bɛna ke ni i ye." (31:3)

*Ayiwa, Yakuba ka sira ta ka ke taga ye. A tagatɔ tagara bɛn
ni Ala ta meleke dɔw ye. (32:1)*

*Ala k'a fɔ Yakuba ye ko: "T tɔgɔ bɛna ke Izirayeli; sabu i ka siyenta ni Ala ye, ka
siyenta ni mɔgɔw ye, ka se sɔrɔ." (32:28)*

*O kɔ, Yakuba ni a kɔrɔcɛ Esawu ka nyɔgɔn kunbɛn. Yakuba siranna, nka Esawu
borira ka na ka Yakuba fɔ ni kanuya ye. O fla bɛɛ ka ke kasi ye. (33:4)*

*Ayiwa, Yakuba tagara se a face Isiyaka kɔrɔ Mamire ta yɔrɔ ra. Isiyaka si bɛɛ
lajennin kera san kɛmɛ ni san biseegi. O kɔ, a sara. A dɛncɛw Esawu ni Yakuba ka a
su don. (35:27-29)*

ALA TA KUMA:

Yakuba sigira Kanaana jamana ra. (37:1)

Yakuba ye dɛncɛ tan ni fla sɔrɔ, o ka kelen tɔgɔla ko Yusufu.

Ka Yusufu si to san tan ni wolonfla,

a tun be sagaw ni baw gbenna ni a kɔrɔcɛw ye.

Yusufu ko le tun ka di Izirayeli ye

ka tɛmɛ a ta den tɔw bɛɛ kan,

sabu a tun ka Yusufu sɔrɔ ka a kɔrɔnin to;

o kosɔn Yakuba tun ka forokiya nyuman nyɛgen nyɛgenman dɔ

karan Yusufu ye. (37:2-3)

Yusufu kɔrɔcɛw ka a ye ko o face bɛ a kanuna ka tɛmɛ olugu kan minke,

o ka Yusufu kɔninya; hali kuma nyuman yere tun tɛ se ka bɔ

o da ra ka a fɔ Yusufu ye tuun. (37:4)

Lon dɔ, Yusufu nana siko dɔ ke; a ka o lakari a kɔrɔcɛw ye minke,

o ka dɔ fara o ta kɔninya kan.

A k'a fɔ o ye ko: "Aw ye ne ta siko lamɛn!"

Ne sikora ka a ye ko an tun be foro ra, an be siman kanna ka a siri.
 Ne ta simansiri nana wuri ka lo,
 aw ta simansiriw nana ne ta lamini ka biri biri a koro
 ka a ke i n'a fo o be a bonyana."

Yusufu korocew ko: "O tuma ele be a miiri ko ele le bena sigi an kunna
 ka ke an ta masace ye ke?"

O ka a koninya tuun o siko koson ani o kumaw koson." (37:5-8)

Ayiwa, Yusufu nana siko do werew ke; a ka o fana fo a korocew ye.

A ko: "Ne ka siko were ke tuun; ne ka tere ni karo ni lolo tan ni kelen ye, o
 nana o yere majigi ne koro."(37:9)

A ka o siko fo a face ni a korocew ye. A face songora a ra,
 k'a fo a ye ko: "Nin siko koro le ye di?
 O tuma i b'a fe ne ni i bamuso ni i korocew,
 an bee le ye na an kinbirigban ele koro ke?" (37:10)

A nyangboya donna a korocew ra;
 nka a face ka o kumaw to a yere konso. (37:11)

Ayiwa, Yusufu korocew tun tagara ni o face ta beganw ye.
 Lon do, Yakuba ko a ma ko: "Taga a fle, ni i korocew ka kene,
 ani foyi te beganw na; i ye na o kibaroya fo ne ye."
 A ka Yusufu bla ka taga. (37:12-14)

Yusufu tagara k'a korocew soro kongo konso.
 A korocew k'a ye yoro jan a be nana.
 O ko: "An ta sikobagawara nato ye nin ye.
 Aw ye na an ye a faga, ka firi kolon kolon do konso.
 An be taga a fo a face ye ko wara do le ka a faga ka a domu.
 A ta sikow bena ke min ye, an bena o ye." (37:18-20)

Ruben tun ye Yakuba dence folo ye. A ka o kuma men minke,
 ale tun b'a fe ka Yusufu kisi ka a bo o boro.
 A ko: "An kana a faga. Aw kana son ka mogo faga.
 Aw ye a firi kolon kolon konso, kongo konso yan;
 aw kana a faga."
 A tun b'a fe ka na taga Yusufu labo dogo ra ko fe,
 ka seko n'a ye ka taga a di a face ma. (37:21-22)

Ayiwa, Yusufu nana se o koro minke,
 o ka a ta forokiya nyuman nyegen nyegenman sama
 k'a bo a kan na.
 O k'a mina k'a firi kolon kolon konso.
 Ji foyi tun te kolon konso.
 O ko o sigira ka ke domuni ke ye. Ruben tagara yoro do ra.

Yusufu kɔrɔce dɔw nana fleri ke, ka Sumayila ta mɔgɔ dɔw nato ye
ni o ta nyɔgɔmew ye ka bɔ Galadi.
O tun be tagara Misiran. (37:23-25)

Zuda ka o ye minke, a ka a fɔ a balemaw ye ko:
"Ni an ka an dɔgɔnin faga ka a dogo.
o bena mun le nya an ye.
Aw ye a to an ye a fiyeere Sumayila ta mɔgɔw ma.
An kana a faga. An dɔgɔnin lo, an yere dɔ lo."
A balemaw tɔw sɔnna a ta kuma ma. (37:26-27)

O ka Yusufu sama k'a labɔ kɔlɔn kɔnɔ,
k'a fiyeere Sumayila ta mɔgɔw ma warigbe mugan.
O k'a san ka taga ni a ye Misiran. (37:28)

O kow kɔ fe, Ruben sekɔra ka na kɔlɔnda ra, ko a bena Yusufu labɔ.
A nana a ye ko Yusufu te kɔlɔn kɔnɔ tuun. A jusu kasira.
A nana a dɔgɔcew fe ka na a fɔ o ye ko:
"E! Ne bena taga min ni nin ko ye?" (37:29-30)

Ayiwa, o ka Yusufu ta forokiya ta, ka bakɔrɔnin dɔ faga,
ka forokiya don a jori ra.

O kɔ, o ka Yusufu ta forokiya bla ka taga a di a face ma k'a fɔ a ye ko:
"An ka forokiya nin ye kongo kɔnɔ;
a fle ni a kera i dence ta forokiya lo walama ni o te."

Yakuba k'a fle, ka a ye ko a dence ta derege lo.
A ko: "E! Ne dence ta derege lo; wara dɔ le ka a domu. E!
Wara dɔ le ka Yusufu faran faran ten."

Jusukasi bonya kojugu Yakuba ra, a ka a ta derege faran,
ka bɔrɔ dɔ siri a yere ra,
ka kasi a dence saya ko ra lon caman. (37:31-34)

Ayiwa, Sumayila ta mɔgɔw tagara Yusufu fiyeere Misiran,
Farawona ta sorasi kuntigiba ma; a tɔgɔ ye ko Potifari. (37:36)

ALA TA KUMA

Nyininkaliw:

- Yakuba ka mun miiri Yusufu ko ra? (Yusufu ko le tun ka di Yakuba ye ka teme a ta den tɔw be kan, sabu a tun ka Yusufu sɔrɔ ka a kɔrɔnin to.)
- Yakuba ka mun di Yusufu ma k'a ta kanuya yira a ma? (Yakuba tun ka forokiya nyuman nyegen nyegenman dɔ karan Yusufu ye.)
- Yusufu kɔrɔcew ka mun miiri Yusufu ko ra? (O ka Yusufu kɔninya.)
- Ka kanuya yira den kelen na ka teme denw tɔw be kan, o ka nyi wala a ma nyi? (A ma nyi.)
- Mun na? (Nyangboya ani kɔninya be se ka dɔn so kɔnɔ.)
- Yusufu ta siko ra, a ka mun ye? (O tun be foro ra, o be siman kanna ka a siri. Yusufu ta simansiri nana wuri ka lɔ, o ta simansiriw nana a ta lamini ka biri biri)

a k̄ɔɔ ka a ke i n'a fɔ o be a bonyana. Flana, a ka tere ni karo ni lolo tan ni kelen ye, o nana o yere majigi a k̄ɔɔ.)

- Mun na Yusufu tagara a k̄ɔɔcɛw nyini? (A face Yakuba k'a ci ka o kibaroya sɔɔ.)
- Yusufu k̄ɔɔcɛw ka mun ke a ra? (O ka a ta forokiya nyuman bɔ a kan na. O ka Yusufu firi k̄ɔɔn kolon k̄ɔɔn. O k̄ɔ, o ka a fiyeere Sumayila ta m̄ɔɔw fe.)
- Ruben tun b'a fe ka mun ke ni Yusufu ye? (Ka Yusufu kisi k'a di a face ma.)
- Yusufu k̄ɔɔcɛw ka mun fɔ o face ye Yusufu ko ra? (O ka Yusufu ta forokiya di a face ma, min o k'a don bak̄ɔɔnjin jori ra f̄ɔɔ, ka nyininka ni o forokiya ye Yusufu ta forokiya ye.)
- Yakuba ka mun ke? (Jusukasi bonya kojugu Yakuba ra, a ka kasi a dence saya ko ra lon caman.)
- Mun kera Yusufu fe? (Jagokeɓbagaw tagara Yusufu fiyeere Misiran, Farawona ta sorasi kuntigiba ma; a t̄ɔɔ ye ko Potifari.)
- Yusufu k̄ɔɔcɛw kewalew, o tun ye jurumun ye wa? (}nh̄ɔn.)
- Jurumun ye mun ye? (Jurumun ye fen min ye ka ban Ala sago ma murutiri fe wala l̄nibariya.)
- O be an karan mun le ra adamadenw ko ra? (Adamadenw ye jurumunkelaw ye.)
- Jurumun be se ka mun ke adamadenw ni Ala ce? (Jurumun be faranyɔɔɔnya don Ala ni m̄ɔɔw ce ka saya lase m̄ɔɔw ma.)
- Ala tun b'a l̄n ko Yusufu k̄ɔɔcɛw k'a fiyeere wa? (}nh̄ɔn.)
- O be an karan mun le ra Ala yere ta cogoya ra? (Ala be fenw be l̄n.)
- I be mun le miiri? Ala bena Yusufu deme Misiran jamana ra? (}nh̄ɔn.) Mun na? (Ala be ȳɔɔ be. Ala ye kanuyatigi ye, hinetigi lo, ani neematigi. Ala be jurumun k̄ɔninya. Ala be a ta layiri dafa.)

Karan 17

Yusufu kera Misiran masace gbannan ye
Genèse 39-41

ALA TA KUMA

Matigi Ala tora ni Yusufu ye ka a ta kow bæ nya a boro.

A tun bæ a matigice Potifari ta so le kɔɔ.

A matigice nana a ye ko Matigi Ala bæ ni Yusufu ye;

ko ni a ka boro don fen o fen na, Ala bæ o nya a boro.

Yusufu ko nana diya a matigice ye, fɔ a ka a sigi a ta so kunna,

k'a borofenw bæ karifa a ma.

A kera ten minke, Potifari ka a ta konyaw bæ to Yusufu boro. (39:2-4, 6)

Yusufu tun ye kanbelen nyuman le ye; a fari tun dakanyanin bæ,
a nyada fana tun cekanyi.

Wagati dɔ nana ke, Yusufu matigice ta muso nyabɔra Yusufu fe.

A ko Yusufu ye jen ni ale ye.

Yusufu ma sɔn; a ko a ma ko:

"Ne bena o kojugu ba nyɔɔn ke cogo di ka Ala hake ta?" (39:6-9)

Ayiwa, lon dɔ Yusufu tun donna bon kɔɔ ka taga a ta baara ke;
o y'a sɔɔ lukɔɔmɔɔ si tun te yi.

Muso ka Yusufu mina a ta derege ma, ko a ye jen ni a le ye.

Yusufu ka a ta derege bɔ ka a to a boro,

ka bɔri ka bɔ kene ma. (39:11-12)

Ayiwa muso ka a ye ko Yusufu ka a ta derege to ale boro,
a kulera ka lukɔɔmɔɔ wele ka fɔ o ye ko:

"Aw ye fle, ne ce nana ni Heburu kanbelen min ye, a nana an janfa le.

Aw ma a ye, a nana ne kɔ ko a bena la ni ne ye;

nka ne kulera fanga ra.

A ka a ta derege to ne boro yan ka bori ka bɔ kene ma." (39:13-15)

Ayiwa muso ka min fɔ Yusufu ta ko ra, a ce ka o men minke,
a dimina kosebe. A ka Yusufu mina k'a bla kaso ra,
ni masace ta kasodenw ye. (39:19-20)

Nka Matigi Ala tora ni Yusufu ye, ka neema a ye
ka a ko diya kasobon kɔɔsibaga ye.

Kasobon kɔɔsibaga ka Yusufu bla kasoden tow bæ kunna kasobon kɔɔ,
ko a ye o kɔɔsi.

Ala tun bæ a ta ko bæ nya a boro. (39:21-23)

Ayiwa, lon dɔ, Misiran masace ta baaraden kuntigi fla,
olugu ka ko dɔ ke min ma ben masace ma.

Farawona dimina o kuntigi fla kɔɔ, ka o mina ka o bla kaso ra,

Yusufu tun be yɔrɔ min na. (40:1-3)

Lon dɔ, ka o to kasobon na yi, o kuntigi fla,
ka siko dɔ ke su kelen na.

Ayiwa, sɔgɔmada fe, Yusufu nana o fle minke, a ka o nyininka ko:

"Mun le ka aw nya kumu tan bi?"

O ko: "An ka siko dɔ le ke;

mɔgɔ fana te yi min be se ka a kɔrɔ fɔ an ye."

Yusufu ko: "Siko kɔrɔ lɔnniya be Ala le fe.

Aw ye aw ta sikow fɔ ne ye." (40:5-8)

Masace ta kuntigi kelen ka a ta siko fɔ. (40:9)

Yusufu ko: "I ta siko kɔrɔ ye nin ye: Ni tere saba dafara,

Farawona bena i bɔ kaso ra,

ka i bonya, ka i bla i ta baara kɔrɔ ra.

I bena ke minnifen di ye Farawona ma i n'a fɔ i tun be a kera

cogo min kakɔrɔ, tuma min i tun be o baara ra.

Nka ni i nana o hera sɔrɔ tuma min na, i ye i hakiri to ne ra,

ka nya ne ma; i ye kuma Farawona fe, ka ne ko fɔ a ye,

janko a ye ne labɔ kaso ra.

Sabu o ka ne mina fanga ra ka bɔ Heburuw ta jamana le ra

ka na ni ne ye yan.

O ka ne bla kaso ra yan, k'a sɔrɔ ne ma kojugu si ke." (40:12-15)

Ayiwa, kuntigi dɔ ka a ye ko Yusufu ka a tɔnnyɔgɔnce ta siko

kɔrɔ fɔ ka a diya minke, ale fana ka a ta fɔ.

Yusufu ko: "I ta siko kɔrɔ ye nin ye: Ni tere saba dafara,

Farawona bena i bɔ kaso ra,

ka i bonya fana, nka ele ta bonya bena ke fen were ye.

A bena i kun tige, ka i su dulon yiri ra,

kɔnɔw bena ke i sogi sogi ye." (40:16-19)

Ayiwa tere saba nana dafa;

Misiran masace Farawona ka kuntigi kelen bla a ta baara kɔrɔ ra,

ale ka ke minnifen di ye Farawona ma.

Nka a ka kuntigi tɔ kelen dulon yiri ra

ka kanya ni Yusufu ta kuma ye.

Kabini minnifendibagaw kuntigi bɔra kaso ra,

a ma miiri ka se Yusufu ma tuun; a nyinana a kɔ pewu. (40:20-23)

San fla temenin kɔ, Farawona yere ka siko dɔ ke.

A sikora ka a yere ye Nili bada ra.

A ka misi nyumanman tɔrɔnin wolonfla ye,

o bɔra ji ra, ka na ke bin nyimi ye bada ra.

A ka misi cejugu fasamannin wolonfla ye, olugu fana bɔra ji ra,

misi nyumanman wolonfla kɔ fe, ka na lo o kɔrɔ bada ra.
 Ayiwa, misi cejugu fasamannin wolonfla,
 olugu ka misi tɔrɔnin wolonfla domu.
 O kɔ Farawona kununa sunɔɔ ra. (41:1-4)

Sunɔɔ nana a ta tuun; a ka siko dɔ were ke.
 A ka nyɔtizan wolonfla ye, o bɔra nyɔsun kelen na,
 o bee kise ka bon bon, a cekanyi.
 O kɔ, nyɔtizan wolonfla were bɔra o nyɔsun kelen na, o kisew ka dɔɔɔ dɔɔɔ,
 sabu kongokolon fɔnyɔ ka a bee ja ja fɔ ka o cejuguya.
 Ayiwa nyɔtizan minw ja janin be,
 olugu ka nyɔtizan kise nyuman belebelew domu. (41:5-7)

O lon sɔɔmada fe, Farawona hakiri nyagamina.
 A ka Misiran jamana lagberikebagaw ni a kolɔnbagaw bee wele.
 Nka, mɔɔ si ma se k'a siko kɔrɔ fɔ Farawona ye.
 O tuma ra, Farawona ta minnifendibagaw kuntigi ka kuma ta,
 k'a fɔ Farawona ye ko: "Farawona, lon dɔ i tun dimina i ta jamana
 mɔɔɔba dɔw kɔrɔ. I tun ka ne mina o wagati ra ka ne bla kaso ra,
 ne ni kuntigi dɔ.
 Heburu kanbelen dɔ le tun be ni an ye kasobon na.
 An ka an ta siko nyafɔ ale le ye.
 a ka a kɔrɔ fɔ an ye.
 A ka min fɔ an ye fana, kow nana ke ka kanya ni o le ye. (41:8-12)

Ayiwa, Farawona ka o men minke,
 a ka mɔɔɔ bla ka taga Yusufu wele.
 Yusufu sera minke, Farawona ko a ma ko:
 "Ne ka a men ko ni siko fɔra ele ye, ko i be se ka a kɔrɔ fɔ."
 Yusufu ka Farawona jaabi ko: "Farawona, ne te,
 Ala le bena i ta siko kɔrɔ fɔ i ye k'a nya." (41:14-16)

Farawona ka siko fla fɔ Yusufu ye.
 Yusufu k'a fɔ Farawona ye ko: "Farawona, Ala bena min ke,
 a ka o le yira i ra.
 Misi nyumanman wolonfla, o ye san wolonfla ye.
 Nyɔtizan wolonfla, o ye san wolonfla ye.
 A bee ye siko kelen le ye.
 Misi fasanin cejugu wolonfla min bɔra ji ra ka na tow kɔ,
 o ye san wolonfla kɔngɔ le ye.
 Nyɔtizan wolonfla minw ka dɔɔɔ dɔɔɔ, fɔnyɔ ka minw ja ja,
 o fana ye o san wolonfla kɔngɔ kelen le ye.
 Sanji wolonfla bena ke, siman bena nya kosebe Misiran jamana bee ra.
 Nka sanji wolonfla were bena na o kɔ fe, o bena ke kɔngɔ ye. (41:25-29)

Yusufu ko Farawona ma tuun ko: "Farawona, ni i k'a ye ko

i ka nin siko ke cogoya fla ra,
o b'a yira ko can ra Ala le ka nin ko latige.
Ayiwa, sisan i ka kan ka mɔgɔ hakirman kolɔnbaga dɔ le nyini,
ka a sigi Misiran jamana bee kunna." (41:32-33)

Ayiwa Yusufu ka min fɔ,
o diyara Farawona ni a ta jamana nyamɔgɔw bee ye.
Farawona ka a fɔ a ta jamana nyamɔgɔw ye ko:
"An be se ka mɔgɔ juman le sɔrɔ tuun
Ala ka hakiri di min ma i ko nin ce?" (41:37-38)

Farawona ko Yusufu ma ko: "I n'a fɔ Ala ka nin kow yira ele ra.
Ne be i sigi ne ta so kunna.
Ne ka Misiran jamana bee kuntigiya don i boro bi." (41:39-41)

Ayiwa san wolonfla kera, siman nyana, ka den kosebe.
Yusufu ka o san wolonfla ta siman dɔw lajen
Misiran jamana yɔrɔ bee. (41:47-48)

Ayiwa, siman nyana kosebe sanji wolonfla min kɔnɔ Misiran,
o sanji wolonfla nana ban.
O kɔ fe sanji wolonfla kɔngɔ daminana,
i n'a fɔ Yusufu tun ka a fɔ cogo min.
Kɔngɔ benna jamana tɔw bee kan,
nka siman tun be Misiran jamana yɔrɔ bee. (41:53-54)

Ayiwa, kɔngɔ nana se Misiran jamana fana ma tuma min,
Yusufu ka simanmarayɔrɔw dayele,
ka siman fiyeere Misirankaw ma.
Mɔgɔw tun be bɔ jamanaw bee ra ka na siman san Misiran Yusufu fe,
sabu kɔngɔ tun be juguyara jamanaw bee ra. (41:55-57)

ALA TA KUMA

Nyininkaliw:

- Mun na Yusufu ta kow bee nya a boro? (Matigi Ala tora ni Yusufu ye.)
- Mun na Potifari ka Yusufu mina ka a bla kaso ra? (Potifari muso ka faninyafɔ ka fɔ ko Yusufu b'a fe ka Potifari janfa ka la ni ale ye.)
- Potifari muso ka jurumun ke wa? (}nhɔn.)
- Mun na Kasobon kɔrɔsibaga ka Yusufu bla kasoden tɔw bee kunna kasobon kɔnɔ, ko a ye o kɔrɔsi? (Matigi Ala tora ni Yusufu ye, ka nɛema a ye, ka a ko diya kasobon kɔrɔsibaga ye.)
- Yusufu ka Misiran masace ta baaraden kuntigi fla demɛ cogo di? (Yusufu ka o ta siko kɔrɔ fɔ o ye.)
- Yusufu ta kuma siko kɔrɔ ko ra, o dafara wa? (}nhɔn.)
- Minifendibagaw kuntigi hakiri to Yusufu ra, k'a labɔ kaso ra wa? (Ayi.)
- San joli temena kɔ Misiran masace Farawona yere ka siko dɔ ke? (San fla.)

- Misiran jamana lagberikebagaw ani a kolonbagaw bee, o tun be se ka Farawona ta sikow korɔ fɔ a ye wa? (Ayi.)
- Mun na? (Ala tun te o fe.)
- Yusufu ka fɔ Farawona ye ko Yusufu yere tun be se k'a a ta siko korɔ fɔ wa? (Ayi. A k'a fɔ ko ale te, nka Ala le bena a ta siko korɔ fɔ a ye ka a nya.)
- O be an karan mun le ra Yusufu yere ta cogoya ra? (A ka Ala sira taama. Jennyɔɔnya tun be Yusufu ni Ala ce.)
- Farawona ta sikow korɔ ye mun ye? (Sanji wolonfla bena ke, siman bena nya kosebe Misiran jamana bee ra. Nka sanji wolonfla were bena na o ko fe, o bena ke kongɔ ye.)
- Farawona ka mun ke Yusufu ko ra? (Farawona ka Misiran jamana bee kuntigiya di Yusufu ma.)
- Mun kera wagati min na Yusufu sigira Misiran jamana bee kunna? (Yusufu ka o san wolonfla ta siman daw lajen Misiran jamana yoro bee, ka o bla dan na. O ko fe sanji wolonfla kongɔ daminana, magow tun be bo jamanaw bee ra ka na siman san Misiran Yusufu fe.)
- Nin ko min be kuma Yusufu ko ra, o be an karan mun le ra Ala yere ta cogoya ra? (Ala be kuma ni adamadenw ye. Ala be yoro bee. Ala ye Sebeetigi ye. Ala be fenw bee lɔn. Ala ye kanuyatigi ye, hinetigi lo, ani neematigi. Ala be a ta layiri dafa.)

Karan 18

Yusufu yafara a kɔrɔcɛw ma
Genèse 42-45; 46:1-7: 49:29-33

ALA TA KUMA

Yakuba nana a men ko siman bɛ sɔrɔra Misiran.

A ka fɔ a dencew ye ko:

"Mun kosɔn aw bɛ sigi yan ka kɛ nyɔɔɔn flɛ ye?

Ne k'a men ko siman bɛ sɔrɔra Misiran.

Aw ye taga yi ka taga dɔ san an ye,

janko kɔngɔ kana na an faga yan. " (42:1-2)

Yusufu kɔrɔcɛ tan ka sira mina, ka taga Misiran ka taga siman san.

Yakuba ma sɔn ka Yusufu dɔɔcɛ Boniyaminu bla ni o ye ka taga.

A tun bɛ siranna ko kojugu dɔ kana na taga a sɔrɔ yi. (42:3-4)

O y'a sɔrɔ Yusufu le tun bɛ Misiran jamana kuntigiya ra;

ale le tun bɛ siman fiyeerera mɔɔɔ bɛɛ ma Misiran.

A kɔrɔcɛw nana se minke, o ka o kinbirigban Yusufu kɔrɔ,

ka o nya biri dugu ma.

Yusufu ka a kɔrɔcɛw ye minke, a ka o lɔn;

nka a ka a kɛ i n'a fɔ ale ma o lɔn. (42:6-7)

Olugu ma Yusufu lɔn.

Yusufu tun ka siko minw kɛ a kɔrɔcɛw ko ra,

a hakiri jigira o ra.

A ko o ma ko: "Aw nana jamana flɛ dogo ra le,

ka an kerekedenw ta yɔrɔw lɔn."

A kɔrɔcɛw ko : "An matigicɛ, o tɛ! I ta jɔnw nana siman le san.

An ma na ka na jamana flɛ dogo ra.

Anw ye i ta jɔnw le ye. An ye balemace tan ni fla le ye;

an bɛɛ ye fa kelen denw le ye; an siginin bɛ Kanaana jamana ra.

An dɔɔcɛ fitini, ale bɛ ni an face ye so.

Kelen sara an na." (42:8-13)

Yusufu ka o bla kaso ra tere saba.

A tere sabanan, a k'a fɔ o ye ko: "Sisan ne bena min fɔ aw ye,

ni aw ka o kɛ, o tuma ne tena fɔyi kɛ aw ra,

sabu ne bɛ siran Ala nya.

Ni a kera ko aw bɛ can le fɔra, o tuma,

aw ra kelen ye to kaso ra yan,

aw tɔw ye taga ni siman ye ka taga a di aw ta somɔɔɔw ma

sabu kɔngɔ bɛ o ra.

O kɔ, aw sekɔɔ, aw ye na ni aw dɔɔcɛ fitini ye yan;

ni o kera ne bɛ a lɔn ko aw bɛ can le fɔra;

o ra ne tena foyi kɛ aw ra."

A kɔrɔcɛw sɔnna o ma. (42:17-20)

O ka ke a fo ye nyogon ye ko: "Aw ma a ye,
 an ka an dogoce Yusufu hake ta;
 sabu an yere tun ka a nin tawata ye;
 a ka an daari ko an ye sabari ka makari ale ra ka a to yi,
 nka an ma son.
 O le koson nin jusukasi be sera an ma bi." (42:21)

Ayiwa, o tun ma a lon ko Yusufu be olugu ta kan menna;
 sabu Yusufu yere tun be kumana o fe ni daramina le ye. (42:23)
 Yusufu ka o kuma men minke, a bora o koru ka taga kasi.
 A kasegira ka na, ka na kuma o fe tuun.
 O ko a ka Simeyon mina o yere nyana k'a bla kaso ra. (42:24)

Yusufu k'a fo a ta baaradenw ye ko
 o ye a korocew ta borow fa siman na,
 ka o bee ta wariw don don o ta boru konu.
 Baaradenw ka a ke ten.
 O ka o borow la o ta faliw ko ra,
 ka sira mina ka ke taga ye. (42:25-26)

O tagara se yoru do ra, o y'a soru su kora. O sira yi.
 O ra kelen ka a ta boru dayele ko a be domuni di a ta fali ma;
 a ka a ta wari ye boru da ra.
 Tow ka a ye ten minke, o jusu kasira.
 O ko: "Ala ka mun le ke anw na ten sa?" (42:27-28)

Ayiwa, o nana se o face Yakuba fe, Kanaana jamana ra.
 Min ka o soru, o ka o bee fo a ye. (42:29)

Yakuba ko: "}n-on, ne dence te taga ni aw ye Misiran fiyewu;
 sabu a ni a korocce min be ba kelen na,
 o sara ka a kelen to.
 Ni ko do nana a soru tagama ra,
 aw bena a to ne koroninba bena sa tawu ra le." (42:36-38)

Ayiwa kongu nana juguya jamana konu.
 Yakuba k'a fo a dencew ye ko:
 "Aw ye seko ka taga domuni do nyini an ye Misiran."
 A dence Zuda k'a jaabi ko: "Misirankace k'a fo an ye
 ka a gbeleya kosebe ko ni an ma taga ni an dogoce ye,
 an nya tena la ale kan. Baba, den to ne boro,
 a ye taga ni an ye; a to an ye wuri ka taga, ka taga domuni nyini,
 janko kongu kana na an bee faga yan,
 ele ni anw ani denw." (43:1-3, 8)

O face Yakuba ko: "Ayiwa, aw ye an ta jamana fen nyumanman dɔw
bla aw ta bɔrɔw kɔnɔ, ka taga o sama Misirankace ma." (43:11)

Ayiwa Yusufu kɔrɔce ka samafenw ta; o tun ka kan ka wari min ta,
o ka o nyɔgɔn fla ta.

O wurira, o ni Boniyaminu, ka taga Misiran, Yusufu fe.

Yusufu nana tuma mina so kɔnɔ, o ka samafenw di a ma,
ka o kinbirigban a kɔrɔ k'a fo. (43:26)

Yusufu ka a nya kɔrɔta ka a dɔgɔce Boniyaminu fle, a yere baden dɔgɔnin.

A ko: "Aw ka aw dɔgɔce min ko fo, yala ale le ye nin ye wa?"

O ko: "}nhɔn, ale lo."

Yusufu ko Boniyaminu ma ko: "N' dence, Ala ye neema i ye." (43:29)

Yusufu k'a fo a ta baardenw ye ko o ye na ni domuni ye.

O ka domuni ke, ka min, ka nyagari ni Yusufu ye. (43:34)

Ayiwa, o ko, Yusufu k'a fo a ta baardenw kuntigi ye ko:

"Nin mɔgɔw ta bɔrɔw fa siman na.

O ko i ye o bee ta wari bla o ta bɔrɔ kɔnɔ, bɔrɔ da ra.

I ye ne ta jimin minan warigberaman fana bla

o bee ra fitini ta bɔrɔ kɔnɔ, a ta wari kan."

Ayiwa, Yusufu ka min fo, baardenw kuntigi ka a ke ten.

Sɔgɔmada fe o ka sira di Yakuba dencew ma.

Yusufu ka a ta baardenw kuntigi wele k'a fo a ye ko

a ye wuri ka tugu o ko;

ko ni a tagara se o ma, a ye a fo o ye ko:

"Mun na aw ka ne ta konyuman sara ni kojugu ye?" (44:1-4)

Ayiwa, baardenw kuntigi tagara kun o ra, a ka o kuma fo o ye ten. (44:6)

O yɔrɔnin bee, o bee ka o ta bɔrɔw jigi, ka o dayele.

Baardenw kuntigi ka ke bɔrɔw kɔnɔ fle fle ye.

A ka a damina o bee ra kɔrɔba ra, ka taga a laban fitini na.

Minan tagara ye Boniyaminu ta bɔrɔ kɔnɔ.

O sekɔra dugu kɔnɔ. (44:11-13)

Yusufu ko o ma ko: "Aw ka mun ko le ke ten?"

Zuda tun ye Yusufu kɔrɔce ye min tun b'a fe k'a fiyeere.

A ko: "An matigice, an bena mun le fo sa?

Sisan an ye nin ye, an kera an matigice ta jɔnw le ye."

Yusufu ko: "Ala ye ne kisi o ko nyɔgɔn ke ma.

Ne ta minan yera min ta bɔrɔ kɔnɔ,

o tigi kelen le bena ke ne ta jɔn ye.

Aw tɔw, aw ye taga hera ra aw face fe." (44:14-17)

Zuda gbarara Yusufu ra k'a fo a ye ko:

"Ne matigice, sabari ka a to i ta jɔnce ye kuma dɔ fo i ye.

Ni ne ka sekɔ i ta jɔnce fe, ne face fe,

k'a sɔrɔ den te ni an ye,

ni a k'a ye ko den te ni an ye,
 a bena sa jusukasi boro.
 O koson, ne matigice, sabari i ye a to ne ye to yan den no ra,
 ka ke i ta jon ye, k'a to den ye taga so ni a korocew ye.
 Ne bena taga ne face fe cogo di, ni den te ni ne ye?
 E! Ne te se ka taga ne face toroto ye." (44:18, 30-31, 33-34)

Ayiwa, Zuda banna o kuma ra minke,
 Yusufu ma se k'a yere mina tuun mogow nyana.
 A perenna ko o ye mogow bee labo.
 Yusufu kasira, fo Misirankaw k'a kasikan men.
 Yusufu k'a fo a balemaw ye ko:
 "Ne le ye aw balemace Yusufu ye,
 aw ka min fiyeere Misiran tagabagaw ma.
 Nka aw kana aw jusu kasi; aw kana dimi aw yere koru;
 sabu Ala le ka ne ci aw nya yan,
 janko ne ye na ke sababu ye ka aw kisi.
 Aw le ma ne ci yan, Ala yere lo." (45:1-8)

Ayiwa, Yusufu balemaw nako kibaroya sera Farawona ta lukonmogow ma.
 O diyara Farawona ni a ta jamana nyamogow ye.
 Farawona ka Yusufu wele, k'a fo a ye ko:
 "A fo i balemaw ye ko o ka kosegi Kanaana.
 Ne bena Misiran jamana yoro bee ra nyumanman di o ma.
 O bena jamana domuni nyumanw domu." (45:16-18)

Yakuba ni a ta somogow bee tagara Misiran;
 a dencew ni a denmusow ani a mamadenw bee. (46:7)

Ayiwa, Yakuba ta den minw tagara Misiran, olugu togow ye Izirayelimogow ye.
 (46:8)

Ayiwa o ko, Yakuba k'a fo a dencew ye ko:
 "Ni ne ka sa, kuruwo min be Hetikace Efiron ta foro ra,
 aw ye taga ne su don yi, ne ta bemaw kere fe."
 Ayiwa, Yakuba ka o kuma fo ka ban minke,
 a ka a senw layelen lanan kan, ka la.
 A sara ka taga a bemaw fe. (49:29, 33)

ALA TA KUMA

Nyininkaliw:

- Mun na Yusufu korocew tagara Misiran jamana ra? (Yakuba ka fo a dencew ye ko o ka kan ka taga yi ka siman san.)
- Mun kera ni Yusufu ka a korocew ye minke? (Yusufu ka o lon, nka a ka a ke i n'a fo ale ma o lon. A k'a fo o ye ko o nana jamana fle dogo ra le. A ka o bla kaso ra

tere saba. O kɔ, a fɔ ko kelen ye to kaso ra, tɔw ye taga siman di aw ta somɔɔw ma. O sekɔɔ, o ye na ni o dɔɔɔɔ fitini ye o boro.)

- Yusufu kɔɔɔɔw ka mun fɔ o nyɔɔɔn ye? (Jusukasi bɛ sera o ma sabu o ka o dɔɔɔɔ Yusufu fiyeere.)
- Yusufu ka mun kɛ, ni a k'a kɔɔɔɔw kuma mɛn minke? (A bɔra o kɔɔ ka taga kasi.)
- Yusufu kɔɔɔɔw ka mun kɛ ni o ka o ta wari ye bɔɔ da ra minke? (O siranna. O ka o yere nyininka ko Ala ka mun le kɛ o ye ten sa.)
- Mun na Yakuba sɔnna ka to Boniyaminu ye ka taga Misirankace fɛ? (Zuda k'a fɔ a ye ko a bɛna sekɔ ni a ye.)
- I bɛ mun le miiri? Mun na Yusufu k'a fɔ a ta baaradenw kuntigi ye ko a ka Yusufu ta minan bla Boniyaminu ta bɔɔ kɔɔɔ? (Yusufu tun b'a fɛ k'a kɔɔɔw kɔɔɔ k'a flɛ.)
- Yusufu kɔɔɔɔw, o jusuw yelemana wa? (}nhɔn.) An b'a lɔn cogo di? (Zuda, Yusufu kɔɔɔ min tun b'a fɛ ka Yusufu fiyeere, a k'a fɔ Yusufu ye ko a kɛra a ta jɔnce ye Boniyaminu nɔ ra.)
- Yusufu ka mun fɔ a kɔɔɔɔw ye o ta jɔnya ko ra? (Ala le ka a ci o nya yi janko a ye na kɛ sababu ye ka o kisi, janko o ye na duruja sɔɔ Misiran jamana ra, ka nyanamanya.)
- O bɛ an karan mun le ra Ala yere ta cogoya ra? (Ala bɛ yɔɔ bɛɛ. Ala ye Sebɛɛtigi ye. Ala bɛ fɛnw bɛɛ lɔn. Ala ye kanuyatigi ye, hinɛtigi lo, ani nɛɛmatigi ye. Ala bɛ a ta layiri dafa.)

Karan 19

Izirayelimogow ta tawo cogo
Exode 1-2:10

ALA TA KUMA

Ayiwa Yusufu nana sa. A balema tow bee nana sa fana,
ani minw bee tun be o wagati mogow ye.

Izirayelimogow ka den caman sawo.

O cayara minke, do ka ke fara ye o ta fanga kan fana lon o lon.
A kera ten, Misiran jamana fara Izirayelimogow ra. (1:6-7)

Ayiwa, o ko, masace kura do nana sigi fanga ra Misiran;
ale tun ma do lon Yusufu ta ko ra.

O masace ka a fo a ta mogow ye ko: "Aw ma a ye,
Izirayelimogow cayara ni an ye sisan de!

O fanga fana bonyana ni an ta ye.

Aw ye a to an ye o bari o kana ke caya ye tuun;

ni o te, ni an nana kere sawo ni an jugu dow ye lon do,
o be son ka jen ni an juguw ye ka an kere." (1:8-10)

Ayiwa a kera ten minke, o ka jagboya baaraw la Izirayelimogow kan,
ka kuntigi dow bla o kunna ko o ye o korosi,
ani ka o nyagban kosebe ni o jagboya baaraw ye. (1:11)

Nka o tun be o nyagbanna cogo min ni jagboya baaraw ye,
o fana tun be cayara ka taga ten le.

A kera ten Misirakaw ka ke siran ye Izirayelimogow nya kosebe.

O ka do fara o ta baaraw kan, ka o jonyamina.

O ka o tawo fo ka a dama teme,

ka baara jugu sifa bee la o kan:

o tun be bogo noni, ka biriki bo, ka foro baaraw fana ke.

O tun be o jagboya baaraw bee la o kan hali o te hina o ra. (1:12-14)

Ayiwa, lon do Misiran masace kumana tinmina muso fla fe. (1:15)

A ko o ma ko: "Ni aw kana ke Izirayeli muso do lajigi ye
tuma o tuma, aw ye den botu korosi.

Ni ce lo, aw ye a faga; ni muso lo aw ye a to yi, aw kana a faga."

Nka tinmina musow siranna Ala nya.

Misiran masace ka min fo, o ma son ka o ke.

O ka cedenw nyanaman to.

Masace ka tinmina musow wele ka o nyininka.

A ko: "Aw ka mun le ke ten?"

Mun na aw ka Izirayelimogow ta cedenw to yi,
aw ma o faga?"

Tinmina musow ka Farawona jaabi ko:

"Izirayeli musow te i ko Misiranka musow; o ta tin ka teli.

Sani anw ye na, o be jigi o yere ma." (1:16-19)
 Ala neemara tinmina musow ye o ta kewale koson.
 ka denw di olugu fana ma. (1:20-21)

Ayiwa Farawona ka a ye ten minke,
 a k'a fo a ta magow ye ko
 o ye ke Izirayelimogow ta dennyenin cemaninw bee
 firi ye Nili ba ji ra; ko o ye musodenw doron le to yi. (1:22)

Ayiwa o wagati ra Izirayelimogow ce do tun ka muso do furu;
 o muso tun ye o yere ta gbamogow do le ye.
 Muso nana konow ta, ka dence woro;
 o ka a ye ko den cekanyi;
 o siranna, o ka den dogo, ka se fo karo saba.
 Nka den nana ke a te se ka dogo tuun minke,
 a bamuso ka segi do lalaga ni kara ye,
 ka mananji ni yiriji do ke
 k'a mun janko ji kana don a konow.
 A ka den la o konow, ka taga a bla Nili ba da ra, binw ce ma.
 Den koromuso tagara lo ka ke den korosi ye,
 ka a fle min bena ke den na. (2:1-4)

Doonin kera, Farawona denmuso nana ba ra ka na bunba.
 A tonnyogon minw tun nana ni a ye,
 olugu tun be yaala yaalara ba da ra.
 Farawona denmuso nana segi ye binw ce ma.
 A ka a ta baaradenmuso do ci ka taga a ta.
 Baaradenmuso nana ni segi ye minke,
 Farawona denmuso ka a dayele ka cedennin do ye a konow,
 a be kasira. Den makari ka a mina.
 A ko: "E! Nin ye Heburu dow ta den le ye tan."
 Misirankaw ka Izirayelimogow togola Heburuw.
 Dennyenin koromuso gbarara Farawona denmuso ra.
 A ka a fo a ye ko: "I te a to ne ye taga Heburu muso do nyini i ye,
 a bena den lamow i ye, ka to ka sin di a ma wa?"
 Farawona denmuso ko: "Taga".
 Sungurunin tagara den bamuso yere le wele ka na.
 Den bamuso nana minke, Farawona denmuso ko a ma ko:
 "Den nin ta, i ye to ka sin di a ma. Ne yere le bena i sara."
 Muso ka den ta ka taga ni a ye. (2:5-9)

Den nana korow dooni minke, muso tagara ni a ye Farawona denmuso fe.
 Den kera i n'a fo Farawona denmuso yere ta dence.
 A ko: "Ne be a togola ko Musa; sabu ne ka a bo ji ra le."
 (Heburukan na, Musa korow ye ko: a bora ji ra.) (2:10)

ALA TA KUMA

Nyininkaliw:

- Mun na Misiran masace ka Izirayelimogow jonyamina? (Izirayelimogow cayara. Masace siranna ko ni o nana kere soru, Izirayelimogow be son ka jen ni o juguw ye ka o kere.)
- Izirayelimogow ka baara min ke Misiran jamana ra? (O tun be bogu kono, ka biriki bo, ka foro baaraw fana ke.)
- I be mun le miiri? Ala tun b'a lon ko a ta mogow tawola wa? (Jnhon.) Cogo di? (Ala be yoro bee. Ala be fenw bee lon.)
- I be mun le miiri, Ala bena a ta mogow kisi wa? (Jnhon.)
- Misiran masace ka mun fo tinmina muso fla ye ko? (Ni ce woro, aw ye a faga; ni muso lo aw ye a to yi.)
- Misiran masace ka min fo, o be son ka o ke wa? (Ayi.) Mun na? (Tinmina musow siranna Ala nya.)
- Mun na Musa bamuso k'a dogo ka se fo karo saba? (Farawona ka fo a ta mogow ye ko o ye ke Izirayelimogow ta dennyenin cemaninw bee firi ye Nili ba ji ra, ko o ye musodenw doron le to yi.)
- Musa bamuso ka mun ke ni a ye ni a tun te se k'a dogo tuun? (A ka segi do lalaga ni kara ye, ka mananji ni yiriji do ke ka a mun janko ji kana don a konu. A ka den la o konu, ka taga a bla Nili ba da ra, binw ce ma.)
- Jon tagara lo ka ke den korosi ye, ka a fle min bena ke den na? (Den koromuso.)
- Mun kera ni Farawona denmuso nana segi ye binw ce ma? (Den makari ka a mina. A k'a fo ko Heburu dow ta den le ye tan.)
- Den koromuso ka mun fo Farawona denmuso ye ko? (A be se ka Heburu muso do nyini a ye ka den lamu a ye, ka to ka sin di a ma.)
- Sungurunin tagara ka jon ele? (Den bamuso.)
- Farawona denmuso ka togu juman di den ma? (Musa.)
- Nin ko, o be an karan mun le ra Ala yere ta cogoya ra? (Ala be yoro bee. Ala be fenw bee lon.)
- Izirayelimogow tun be se ka o yere kisi wa? (Ayi.)

Karan 20

Ala ye Musa nyanawoloma
Exode 2-4

ALA TA KUMA

Ayiwa Musa nana kɔrɔya minke, lon dɔ a tagara a balema Heburuw fe.

A ka taga o ye o ta jagboya baaraw ra.

A nana Misirankace dɔ ye

a be a balema Heburu dɔ bugɔra.

Musa ka flɛflerike, a ma mɔgɔ ye minke,

a ka Misirankace faga,

ka a su dogo kenkenmugu jukɔrɔ.

O dugusagbe, Musa tagara tuun.

A tagara bɔ Heburu fla kan,

o be kerera.

A ko: "Mun na i be i balemace bugɔra?"

Ce ko Musa ma ko: "Ce, bɔ ne kunna;

jɔn ka i sigi anw kunna ka i ke an ta kititigebaga ye?

O tuma i b'a fe ka ne faga le fana i ko

i ka Misirankace faga cogo min ke?"

Musa ka o men minke, a siranna.

A ko: "Sigiya te a ra, i b'a sɔrɔ a ko lonna." (2:11-14)

Ayiwa Musa ka ce min faga, o ko sera masace Farawona ma.

Farawona dimina, ko a be Musa faga.

Musa borira o le ra Farawona nya,

ka taga dogo Madiyan jamana ra.

A tagara se kolɔn dɔ kɔrɔ, ka lɔ o yɔrɔ ra. (2:15)

Ayiwa denmuso wolonfla tun be Madiyan jamana
sarakalasebaga Zetoro fe.

Olugu nana kolɔnda ra ka na ji bi, k'o di o face ta beganw ma.

O wagati ra, sagagbenbaga dɔw nana o sunguruw gben,

ko o ye bɔ yi olugu ye o ta sagaw lamin.

Musa ka o ye minke, a ka sagagbenbagaw fana gben,

ka ji di sunguruw ta beganw ma. (2:16-17)

Sunguruw sekɔra ka taga se so kɔnɔ minke,

o face ko o ma ko:

"Mun le kera aw nana jona tan bi?"

O ko: "Misirankace dɔ le ka an bɔsi sagagbenbagaw boro bi,

fɔ ka ji bi an ye yerɛ ka a di an ta beganw ma."

A ko a denmusow ma ko: "O ce be min?"

Mun na aw nana ka a to yi?

Aw ye taga a wele a ye na domuni ke." (2:18-20)

O tagara Musa wele. Musa nana to o ce ta so.
 Ce ka a denmuso di a ma, ka a ke a ta muso ye.
 O denmuso tɔgɔ tun ye ko Sefora.
 Sefora nana kɔnɔ ta dence ra Musa fe. (2:21-22)

Ayiwa wagati jan temenin kɔ, Misiran masace nana sa.
 O y'a sɔrɔ Izirayelimɔgɔw tun be #unana ka kule
 o ta jɔnya baara sege boro.
 Ala ka o ta kulekan men.
 a hakiri tora a ta jennyɔgɔnya ra,
 a tun ka jennyɔgɔnya min don ni Iburahima ni Isiyaka ni Yakuba ye.
 Ala ka Izirayelimɔgɔw fle, o makari ka a mina. (2:23-25)

Ayiwa Musa tora ka ke a brance Zetoro ta beganw kɔrɔsi ye.
 Lon dɔ, Musa tagara ni beganw ye fɔ kongokolon kɔ fe,
 ka taga se fɔ Sinayi Kuru kɔrɔ, min be wele ko Ala ta kuru. (3:1)

Ka Musa to o yɔrɔ ra, Ala ta meleke k'a yere yira a ra.
 Musa k'a ye yiritunin dɔ le ce ma, tasumamana ra,
 nka yiritunin yere tun te jenina.
 Musa ko: "Ne bena gbara ka taga nin fen suguya fle,
 k'a lon mun kosɔn yiritu te jenina,
 k'a sɔrɔ tasuma dɔbe a ra"
 Matigi Ala k'a kan bɔ yiritu ce ma ka Musa wele ko:
 "Musa, Musa !"
 Musa ko: "Naamu."
 Ala ko: "I kana gbara yan de!
 I ta sanbara bɔ i sen na, sabu i lonin be yɔrɔ min na nin ye,
 yɔrɔ saninman lo."
 Ala ko tuun ko: "Ne le ye i bemaw ta Ala ye,
 Iburahima, ani Isiyaka, ani Yakuba ta Ala."
 Matigi Ala ko: "O be ne ta mɔgɔw minako juguyara cogo min na Misiran,
 ne ka o ye yere le.
 Ne ka o kulekan men o tɔrɔbagaw boro,
 ne ka o ta sege ye fana.
 O kosɔn ne nana ka na o bɔsi Misirakaw boro,
 ka o labɔ o jamana ra,
 ka taga ni o ye jamana ba nyumanman dɔ ra,
 li ni nɔnɔ be woyo jamana min na;
 Ayiwa sisan ne be ele le ci ka taga Farawona fe,
 i ye taga kuma a fe, a ye ne ta mɔgɔw labla;
 o kɔ, i ye bla ne ta mɔgɔw,
 Izirayelimɔgɔw nya, ka o labɔ Misiran." (3:2-8,10)

Musa ka Ala jaabi ko: "Ne wa? Ne ye mun le ye,
 ko ne be taga lɔ Farawona nya fe,

ko ne be Izirayelimogow labɔra Misiran?"

Ala ko: "Ne bena ke ni i ye.

Ne b'a fɔ i ye ko ni i ka na bla Izirayelimogow nya ka o labɔ Misiran,
aw bena na ne bato nin kuru kelen le kɔɔ yan.

O tagamasiyen le sababu ra i bena a lon ko ne le ka i ci."

Musa ko: "Ayiwa, sisan ni ne ka taga Izirayelimogow fe,
ka taga a fɔ o ye ko:

'Aw bemaw ta Ala le ka ne ci aw fe;'

ni o ka ne nyininka ko: 'A togɔ ye di?'

O tuma ne bena o jaabi cogo di?" (3:11-13)

Ala ko Musa ma ko: "Min be, ne le ye o ye.

I bena o le fɔ Izirayelimogow ye ko:

'Min togɔ ye ko: "Ne be",

ko ale le ka ne ci aw fe.' "

Ala k'a fɔ tuun ko: "I be taga nin fɔ Izirayelimogow ye ko:

'Matigi Ala, aw bemaw Iburahima, ani Isiyaka,

ani Yakuba ta Ala ye, ale le ka ne ci aw fe.'

Ne togɔ le be o ye tuma bee ani wagati bee.

Wagati bee mogow bena ne wele o togɔ le ra." (3:14-15)

"Ayiwa, taga Izirayeli cekɔɔbaw lajen,

i ye a fɔ o ye ko o bemaw ta Ala k'a yere yira i ra.

Ko ne ko ne bena o labɔ tɔɔɔ ra Misiran,

ka taga ni o ye Kanaanakaw ta jamana ra." (3:16-17)

Ayiwa Musa ka Ala jaabi ko:

"Izirayelimogow tena la ne ra;

o tena sɔn ne ta kuma ma.

O bena a fɔ ko can te,

ko Matigi Ala ma a yere yira ne ra."

Matigi Ala ko Musa ma ko: "Mun le be i boro?"

Musa ko: "Bere lo".

Matigi Ala ko: "A firi dugu ma."

Musa ka bere firi dugu ma; bere yelemana ka ke sa ye.

Musa ka ke bori ye sa nya.

Matigi Ala ko Musa ma ko:

"Gbara a ra i ye a mina a kukala ma."

Musa gbarara sa ra ka a mina a kukala ma.

Sa yelemana ka ke bere ye tuun a nɔ ra.

Matigi Ala ko: "I bena taga o le ke Izirayelimogow nyana,

janko o ye la a ra ko ne, Matigi Ala,

o bemaw ta Ala ka a yere yira i ra,

Iburahima ni Isiyaka ni Yakuba ta Ala." (4:1-5)

Musa ko Matigi Ala ma ko: "E! Matigi, ne te se kuma ra de!

Kabini ne denminsen ma, ne da ka gbiri, ne nenden sirinin lo."
 Matigi Ala ko: "Ɔn le ka da di mɔgɔ ma? Ɔn le be mɔgɔ ke bobo ye,
 walama torogberen, ka a to a ye yeri ke,
 walama ka a fiyen? Ne Matigi Ala te wa?
 Ele ye taga dɔɔn. Ne bena ke ni ye i kumato.
 I ka kan ka min fɔ, ne yere le bena o yira i ra."
 Musa ko: "Aa, Matigi Ala, sabari, i ye mɔgɔ were ci." (4:10-13)

Musa ka o fɔ minke, Matigi Ala dimini Musa kɔɔ.
 Ala ko: "I kɔɔce Haruna te yi wa?
 Ne ka a lɔn ko ale kɔni be se kuma ra.
 A yere be a yere labenna ka ban ka na i kunben.
 Ni a nana i ye, a bena diya a ye kosebe.
 I bena kuma a fe. Ele le bena kuma don a da ra.
 Ale bena kuma jama fe i nɔ ra.
 Ale le bena ke i ta kumafɔbaga ye.
 Nin bere ta i boro; i bena taga tagamasiyenw ke ni o le ye." (4:14-17)

ALA TA KUMA

Nyininkaliw:

- Mun na Musa borira Farawona nya? (Musa ka Misirankace dɔ faga sabu a tun be Heburu dɔ bugɔra. Farawona dimina, ko a be Musa faga.)
- Mun kera Musa fe ni a dɔnna Madiyan jamana ra tuma min na? (A ka muso ta. A tora ka ke a brance Zetoro ta beganw kɔɔsi ye.)
- Musa ka mun ye lɔn min k'a kabakoyara? (Yiritunin dɔ le ce ma, tasumamana ra, nka yiritunin yere tun te jenina.)
- Ɔn ka Musa wele yiritu ce ma? (Matigi Ala.)
- Ko Ala be kuma ni Musa ye, o be an karan mun le ra Ala yere ta cogoya ra? (Ala be kuma ni adamadenw ye.)
- Mun na Musa ka kan ka a ta sanbara bɔ a sen na? (Yɔɔ saninman lo.)
- O be an karan mun le ra Ala yere ta cogoya ra? (Ala saninyanin lo ani a terennin lo fana.)
- Ala ka mun nyini Musa fe? (A b'a fe ka Musa ci ka taga Farawona fe, ka Ala ta mɔgɔw labɔ Misiran.)
- Musa tun b'a fe ka taga Misiran wa? (Ayi.)
- Ala ka fɔ ko a yere tɔgɔ ye mun ye? (Ne be.)
- Ala ka mun ke ka yira ko Ala tun be Musa fe? (Musa ka bere firi dugu ma; bere yelemana ka ke sa ye.)
- Ala tun be se ka nin kabako ke cogo di? (Ala ye Sebetigi ye.)
- Mun na Matigi Ala dimini Musa kɔɔ? (Musa k'a fɔ ko Ala ka kan ka mɔgɔ were ci.)
- Ko Musa ma sɔn ka Ala kan mina, o ye jurumun ye wa? (ɔnhɔn.)
- Mun na? Jurumun ye mun ye? (Jurumun ye fen min ye ka ban Ala sago ma murutiri fe wala lɔnibariya.)
- Ala ka Musa tɔɔɔ a ta jurumun kosɔn wa? (Ayi.)